

Lokaal

nr. 10 – OKTOBER 2021

**VVSG-maandblad voor
de lokale bestuurder**

Verschijnt 11x per jaar / P2A9746

Mevrouw de burgemeester

**Lokale sleutels voor woonbeleid
Naar meer gedeeld leiderschap
Starten met energiegemeenschappen**

Van de Vlaamse overheid verwachten we naast blijvende investeringen in sociale woningbouw ook een kader dat nieuwe innovatieve en experimentele woonvormen ondersteunt.

Wonen als sleutel

Deze editie van *Lokaal* staat in het teken van de Woondag van 25 en 26 oktober. Het woonbeleid is een sleuteldomein in een van de belangrijkste uitdagingen waarvoor onze samenleving staat. Waar en hoe we wonen heeft een enorme impact op ons leven. Biedt onze woonomgeving en de inrichting van het openbaar domein gelegenheid tot veel of weinig sociaal contact? Zijn onze woningen energiezuinig? Zijn ze betaalbaar? Hoeveel ruimte nemen ze in beslag? Het woonbeleid gaat dus niet enkel over de kwaliteit van onze woningen, het is ook een belangrijke hefboom in onze omgang met onder meer de klimaatproblematiek, het armoedeprobleem, en het behoud van onze open ruimte.

Lokale besturen hebben belangrijke instrumenten in het woonbeleid in handen. Door de fusie van socialehuisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren tot woonmaatschappijen met daarin een versterking van het publieke, lokale aandeelhouderschap worden de impact en de verantwoordelijkheid van de lokale besturen verder versterkt. Blijven investeren in sociale huisvesting, zowel via de bouw en renovatie van sociale woningen als via het sociaal verhuren van private woningen, is een essentiële component van het woonbeleid.

Lokale besturen zetten daarnaast volop in op vernieuwende projecten: *Community Land Trusts*, coöperatieve woonprojecten, het ondersteunen van noodkopers, het ondersteunen van verhuurders en de strijd tegen discriminatie zijn enkele voorbeelden die in dit nummer ter sprake komen. Woonbeleid met resultaat zal zich zowel op de sociale huurmarkt, de private huurmarkt als de eigenaarsmarkt moeten richten, en daarbij aandacht moeten hebben voor zowel de vraag- als de aanbodzijde. De overheid kan – en moet – dit niet alleen doen. Als overheden kunnen we ook een context creëren waarin de private sector aangezet wordt om comfortabele, energiezuinige en toch betaalbare (huur)woningen aan te bieden.

De lokale besturen nemen in het woonbeleid hun verantwoordelijkheid. Van de Vlaamse overheid verwachten we op dit vlak – naast de blijvende investeringen in sociale woningbouw – ook een kader dat nieuwe innovatieve en experimentele woonvormen ondersteunt, om in een energiezuinig en betaalbaar woonaanbod van goede kwaliteit te kunnen voorzien.

Kris Snijkers is algemeen directeur van de VVSG

Reageren?
Twitter met ons
mee op @vvsg

BART LASUY

Bestuur

Het positieve benadrukken

Vrouwelijke burgemeesters blijven nog altijd fel ondervertegenwoordigd in Vlaanderen. In slechts één op de zes gemeenten staan ze aan het roer. Tien van hen brengen hun enthousiasme en hun ervaringen met het ambt over aan Lokaal.

STEFAN DEWICKERE

Interview

Een goede leidinggevende leidt ook zichzelf

Bedrijven en organisaties evolueren naar een meer gedeeld leiderschap, waarbij de verschillende leiderschapsrollen worden opgenomen door complementaire mensen in het team. Ook bij de politiezone Antwerpen is dat zo.

STEFAN DEWICKERE

Wonen

Huurdiscriminatie wegwerken: klaar voor de volgende stap

Pieter-Paul Verhaeghe deed de voorbije jaren in opdracht van meerdere steden en gemeenten onderzoek naar discriminatie op de woninghuurmarkt. De lokale bevindingen kunnen nu naar een hoger niveau worden getild, vindt hij.

IN ELK NUMMER

- 2 Opinie
- 4 Kort
- 10 Estafette
- 28 De toekomst
- 58 In contact met
- 60 Agenda
- 61 Op zoek naar nieuwe collega's?
- 62 Filip fileert
- 63 Burgemeester Triljoen

DOMEINEN

- 12 Het positieve benadrukken
- 23 Een goede leidinggevende leidt ook zichzelf
- 33 Van slapend industrieterrein naar levendige stadswijk
- 36 Betaalbaar huren voor kwetsbare doelgroepen
- 39 Steden en gemeenten jagen coöperatieve woonprojecten aan
- 43 Huurdiscriminatie wegwerken: klaar voor de volgende stap
- 48 Een eigen huis, een plek onder de zon: hoe blijft degelijk wonen betaalbaar?
- 53 Restwarmte uit afvalverwerking: intercommunales zijn voortrekker
- 56 Tien principes om met energiegemeenschappen te beginnen

op de cover

Cynthia Browaets draagt de burgemeesterssjerp in Horebeke. Evenals haar vrouwelijke collega's in andere Vlaamse gemeenten bestuurt ze standvastig en vol enthousiasme. fotograaf Bart Lasuy.

COLOFON

HOOFDREDACTEUR Marlies van Bouwel **REDACTIE** Marleen Capelle, Tomas Coppens, Bart Van Moerkerke **COVERBEELD** Bart Lasuy **VORM** Ties Bekaert **DRUK** Graphius **ADVERTENTIES** Peter De Vester, peter@moizo.be, T 03-326 18 92 **VACATURES** Monika Van den Brande, vacatures@vvsg.be, T 02-211 55 43 **ABONNEMENT LOKAAL 2021** Een jaarabonnement kost 75 euro bij levering van minstens tien exemplaren op één adres en 100 euro voor een individueel postabonnement voor VVSG-leden, 150 euro voor niet-leden (allen krijgen toegang tot het digitale abonnement via info@vvsg.be). Een apart digitaal jaarabonnement kost 60 euro voor leden en 90 euro voor niet-leden. Een abonnement is jaarlijks opzegbaar in november. Leden betalen 10 euro en niet-leden 15 euro voor een los toegestuurd nummer. **VERANTWOORDELIJK UITGEVER** Kris Snijckers, directeur VVSG vzw **VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN VZW** Bischoffsheimlaan 1-8, 1000 Brussel, T 02-211 55 00, www.vvsg.be **CONTACT** info@vvsg.be

Ondertekende artikelen verbinden alleen de auteurs. Reacties zijn welkom. De redactie zal deze naar eigen inzicht al dan niet opnemen, inkorten of er melding van maken. Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, elektronische drager of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Rotterdam is al langer dan vandaag een internationale stad. Nu is burgemeester Ahmed Aboutaleb uitgeroepen tot beste burgemeester van de wereld, omdat hij alle inwoners als Rotterdammers behandelt.

De besten van de wereld

Wat hebben Marcelo Ebrard en Bart Somers gemeen? Ze waren al eens beste burgemeester van de wereld, respectievelijk van Mexico-Stad en van Mechelen. Dit jaar gaat die eer naar twee burgemeesters: Ahmed Aboutaleb van Rotterdam en Philippe Rio van Grigny bij Parijs. De invalshoek voor de editie van dit jaar was 'burgemeesters voor sterkere, eerlijkere en groenere gemeenten'.

Ahmed Aboutaleb wordt bekroond omdat hij zich ervoor engageert alle inwoners te behandelen als Rotterdammers, los van hun afkomst of achtergrond. Zonder deze mentaliteit is het niet mogelijk aan een sterkere en eerlijkere stad te bouwen. Hijzelf noemt zich met een knipoog wel eens de secretaris-generaal van de Verenigde Naties van Rotterdam. Ahmed Aboutaleb bestuurt de stad al sinds 2009 en krijgt internationaal heel veel respect voor zijn beleid.

Philippe Rio is burgemeester van een van de armste gemeenten van Frankrijk. Hij is een groot

verdediger van de Franse waarden van Liberté, Egalité en Fraternité, strijdt vol overtuiging tegen sociale uitsluiting en wil van zijn gemeente het nationale laboratorium voor de strijd tegen armoede maken. Ook op milieugebied wil hij belangrijke stappen zetten: door de inzet van geothermische bronnen moet in de komende tien jaar tachtig procent van de energiebehoeften in zijn gemeente hernieuwbaar worden.

.....
Marleen Capelle

worldmayor.com/contest-2021/world-mayor-winners-2021

Tot 12 november: Gemeente zonder gemeentehuis

Het Agentschap Binnenlands Bestuur geeft tot 150.000 euro subsidies aan projecten voor innovatieve dienstverlening. Alle innovatieve concepten komen in aanmerking. Via deze oproep kan je een beroep doen op deskundige begeleiding, bijvoorbeeld bij het ontwerp van een ICT-veranderingstraject, de uitwerking van een proof of concept, prototype of experiment, of een behoefteanalyse.

<https://g zg.vlaanderen.be/> klik op 'Oproepen'

Lokale besturen blijven investeren

Corona zette een rem op veel, maar niet op de investeringen van de lokale besturen. Volgens de jaarrekeningen investeerden de Vlaamse gemeenten en OCMW's in 2020 1,9 miljard euro in materiële vaste activa zoals wegen, gebouwen, riolen. Dat is slechts 4% minder dan in het eerste jaar van de lokale bestuursperiode (2019) en 9% minder dan in het laatste verkiezingsjaar (2018), wat traditioneel jaren zijn met hoge lokale investeringsuitgaven. De investeringen hielden dus meer dan behoorlijk stand, ook al zagen besturen ontvangsten verdwijnen. Niet alleen liepen ze ontvangsten mis doordat evenementen niet konden doorgaan of omdat de dienstverlening (zwembad, sporthal) werd gesloten, verschillende gemeenten verlaagden ook retributies en belastingen of schaften ze zelfs af. Zo liepen de belasting-ontvangsten uit markten, kermis- en terrassen voor alle Vlaamse gemeenten samen terug met 62%. De

invloed van de coronacrisis op de aanvullende personenbelasting zal pas ten vroegste dit najaar blijken.

Aan de andere kant van de tabel stonden natuurlijk ook extra middelen die de lokale besturen kregen van de Vlaamse en federale overheid. Die steunmaatregelen blijken ook uit de jaarrekeningen over 2020, waar gemeenten en OCMW's hun specifieke werkingssubsidies zagen toenemen met 257 miljoen euro tegenover 2019 (+16%), waarvan 141 miljoen euro federale (+26,6%) en 116 miljoen euro Vlaamse (+11%) subsidies.

Iedereen kan zelf grasduinen in de jaarrekeningen 2020 van de lokale besturen via de financiële analysetool die het Agentschap Binnenlands Bestuur beschikbaar stelt. Daar zijn bijvoorbeeld ook kant-en-klare financiële profielen per bestuur beschikbaar.

.....
Ben Gilot

<https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/bbc/data>

De Taalunie bekroont klare taal in de zorg

De Taalunie, de Nederlands-Vlaams-Surinaamse kennis- en beleidsorganisatie voor de Nederlandse taal, wilde in dit coronajaar extra aandacht besteden aan begrijpelijke taal in de zorg. De ZorgVoorZorgPrijs werd in het leven geroepen om aandacht te geven aan initiatieven die de medische taal en daarmee de zorg toegankelijker maken. Een extra aandachtspunt hierbij is het bevorderen van samenwerking tussen Nederlandse en Vlaamse initiatieven. Uit achttien inzendingen koos een vakjury eerst een top 3 en vervolgens een winnaar. Dat werd Indiveo uit Leeuwarden dat medische informatie in begrijpelijke beeldverhalen verpakt. De 'bespreekwijzer erfelijkheidsonderzoek bij borstkanker' van UMC Utrecht en de website 'corona in duidelijke taal' van de Vlaamse or-

ganisatie Wablief maakten de top 3 compleet.

De prijs, een cheque ter waarde van 5000 euro, kan Indiveo besteden aan verdere ontwikkeling van het materiaal en in het bijzonder aan samenwerking met organisaties in Vlaanderen. De digitale uitreiking van de prijs is te zien in een mooie reportage op YouTube, gepresenteerd door 'onze' klaretaalspecialist Jan Hautekiet – een aanrader voor alle zorgbedrijven en de hele sector in Vlaanderen.

.....
Marleen Capelle

Bekijk de reportage, waarin ook enkele zorgverleners uit Noord en Zuid hun projecten en inzichten toelichten, op www.youtube.com/watch?v=iQKxyQLMlc
Meer informatie vind je via taalunie.org/actueel/230/leeuwardens-projectindiveo-wint-taalunie-zorgvoorzorgprijs

Het ontbreekt lokale besturen aan mankracht om de Vlaamse milieuwetgeving te handhaven. Gevolg: 4.455 bedrijven in 61 gemeenten zijn zonder milieuvergunning of verplichte melding actief.

Twitter, @Apache_be, 13/9

Laten we hopen dat @GuyTegenbos alsnog ongelijk krijgt met zijn analyse van de lopende pensioenhervorming in @destandaard vandaag. Ook lokale besturen zijn vragende partij van enkele belangrijke bijstellingen om betaalbaarheid te garanderen.

@JanLeroyVVSG, Twitter, 11/9

Deze week zitten we opnieuw aan de verkeersveiligheidstafels met de lokale besturen en lokale politiezones. Toelichting van nieuw Verkeersveiligheidsplan staat centraal. Als we van verkeersveiligheid een succes willen maken, is samenwerking cruciaal.

@LydiaPeeters, Twitter, 6/9

De veiligheid van de inwoners is voor lokale besturen een topprioriteit. Men kiest steeds meer voor blauw op straat.

Parlements lid Brecht Warniez in de Standaard naar aanleiding van het recordbedrag dat steden en gemeenten investeren in veiligheid.
De Standaard - 3/9

Lokale besturen maken op tal van domeinen het verschil. In de strijd tegen corona waren ze onmisbaar. Maar ook op vlak van o.a. klimaat, samenleven en veiligheid wijzen ze de weg. Ze zijn de eerste partner van de Vlareg.

@BartSomers, Twitter, 3/9

Vroeger zou die situatie ervoor gezorgd hebben dat lokale besturen onbestuurbaar werden, met een hele zware procedure waarbij je die onbestuurbaarheid moest aantonen.

U-Gent politoloog Herwig Reynaert werpt op VRT een blik op het nieuwe decreet lokaal bestuur, naar aanleiding van enkele coalitiewissels, VRT- 1/9

Tot en met vrijdag trekt een mobiele unit naar alle Genkse middelbare scholen. Hiermee hopen we de vaccinatiegraad bij deze leeftijdsgroep te verhogen. Gisteren lieten alvast 56 van de 797 studenten zich vaccineren. #vaccinated #onderwijs

@wimdries, Twitter, 7/9

Het gemeentebestuur van Lanaken organiseerde een referendum over het afsteken van vuurwerk: Wij tillen zwaar aan participatie, zeker over zo'n controverse thema. Via het onlineplatform 'De Stem van L' polsen we naar de mening van onze inwoners. Wij leggen ons neer bij de uitslag.

Burgemeester Marino Keulen in De Standaard. - 1/9

Kinderarmoede bestrijden doe je zo

Het Kinderarmoedefonds brengt drie effectieve projectmodellen voor inclusieve kinderopvang, gezinscoaches, en zwangerschapsbegeleiding. De nieuwe publicatie reikt handvatten aan om projecten rond begeleiding en kwaliteitsvolle kinderopvang op te starten, zowel op korte als lange termijn. De effectiviteit van elk van deze modellen is in de praktijk aangetoond en onderzocht. De meerwaarde is nu ook onderbouwd met kwantitatieve en kwalitatieve data. Lokale besturen kunnen er meteen mee aan de slag. De VVSG ondersteunt als co-uitgever deze publicatie van het Kinderarmoedefonds van de Koning Boudewijnstichting.

Download gratis via www.kbs-frb.be/nl, rubriek 'Publicaties'

GDPR voor HR: uitgeklaard en toegepast

Hoe moet ik omgaan met persoonsgegevens van sollicitanten? Mag ik ook niet-werkgerelateerde gegevens opvragen? Is het toegelaten telefoongesprekken van medewerkers op te nemen? Wat met persoonsgegevens na het beëindigen van de tewerkstelling? Dagelijks worden personeelsmedewerkers van lokale besturen geconfronteerd met vraagstukken en uitdagingen waarvoor een degelijke basiskennis over gegevensbescherming onontbeerlijk is. Deze heldere gids overloopt de principes van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG / GDPR), met directe toepassing op de specifieke context van de personeelsdienst in lokale besturen. De auteurs doen concrete aanbevelingen voor aanpak en beleid, van sollicitatieprocedure tot tewerkstelling, van dossieropvolging tot monitoring van werknemers.

- *GDPR voor HR in lokale besturen: gegevensbescherming helder uitgeklaard en toegepast*
- Peter Berghmans, Maarten Stassen
- Vanden Broele
- 39 euro

Vanaf nu behouden we vijf jaar lang ons eigendomsrecht over verloren voorwerpen.

Wetgeving verloren/gevonden voorwerpen gewijzigd

Voor de omgang met verloren en achtergelaten voorwerpen baseerden gemeenten zich op wetten van 1975 en 1983. Op 1 september wijzigde de regelgeving. De wetgever paste hiervoor het Burgerlijk Wetboek aan. Dit heeft tot gevolg dat de gemeenten de procedure moeten herzien en eventueel het (politie)reglement moeten aanpassen. De nieuwe regeling legt het kader en de termijnen vast. Algemeen hanteerden gemeenten tot nu toe een termijn van zes maanden. Daarna kwamen ze in het bezit van het voorwerp en konden ze overgaan tot verkoop ervan. Nu is deze praktijk aan voorwaarden gebonden waarbij de gemeente meer rekening moet houden met de rechten van de eigenaar.

De verdere praktische organisatie van de procedure mogen de gemeenten zelf bepalen. Ze kunnen bijvoorbeeld een regeling treffen om de kosten voor bewaring te recupereren.

In grote lijnen

De gemeente moet een gevonden voorwerp in een register opnemen en redelijke pogingen ondernemen om de eigenaar terug te vinden. Ze is ook aansprakelijk voor de bewaring. Na zes maanden kan ze er te goeder trouw en op een economisch verantwoorde wijze over beschikken. Er gelden speciale regels voor bederfbare waren of voorwerpen die snel in waarde verminderen en ook voor fietsen. Verkoopt de gemeente het voorwerp dan, dan moet ze de opbrengst ter beschikking van de eigenaar of van zijn rechtverkrijgenden houden. Pas wanneer de eigenaar zich vijf jaar na de opname in het register niet gemeld heeft, verliest hij zijn rechten.

.....
Bjorn Cools

Een overzicht van alle regels staat op de VVSG-website. Zoek op 'verloren voorwerpen' (bericht van 10 september)

Studio Samenleven: de naam zegt alles

Dit najaar lanceren we 'Studio Samenleven', een lerend netwerk over inclusieve communicatie en correcte beeldvorming over diversiteit. We komen drie à vier keer per jaar samen – online of fysiek – om van gedachten te wisselen met collega's die hiermee bezig zijn: communicatiemedewerkers uiteraard, medewerkers integratie, diversiteit, samenleven, maar ook medewerkers uit andere domeinen zoals vrije tijd, personeel, zorg, sociale diensten, welzijn, veiligheid, participatie... Een bestuur kan ook per thema een andere medewerker laten aansluiten. De deelnemers kunnen de thema's zelf aandragen: storytelling, niet-stereotiepe beelden, campagnes positieve beeldvorming, inclusieve gemeentelijke communicatie, informele netwerken... noem maar op! De bijeenkomsten worden aangevuld met een online kenniscgroep.

.....
Lore Colaert

Kick-off maandag 8 november van 13.00 tot 15.30 uur. Inschrijven kan bij lore.coluert@vvsb.be. Geef ook mee over welke onderwerpen je graag zou bijleren en waarover je eventueel zelf graag je kennis deelt.

Dag van de Trage Weg 2021

Elk jaar staan de schijnwerpers een weekend lang gericht op de trage wegen in ons land. Wandelaars, fietsers en ruiters verenigen zich op hun favoriete wegjes, gewaardeerde paden en populaire trajecten. Tegelijk ondersteunen organisatoren en deelnemers het belang van aangename en veilige trage wegen voor iedereen. Dit jaar heeft de Dag van de Trage Weg plaats op 16-17 oktober.

Het programma is telkens weer opwindend en gevarieerd dankzij het engagement van tragewegenliefhebbers, lokale verenigingen, verschillende steden en gemeenten. Behalve klassieke wandel- of fietstochten langs bekende, verborgen of zelfs bedreigde en afgesloten wegen kun je ook deelnemen

aan leerrijke, creatieve of avontuurlijke initiatieven zoals een fotozoektocht, een vertelling of tentoonstelling, eventueel met een drink achteraf. En de echte doeners voeren actie, maken zelf een overwoekerd pad open of feesten een recent herstelde weg in.

Je kunt nog altijd zelf een activiteit op, langs of over trage wegen aanmelden. Voor het volledige programma, info en inspiratie: surf naar dagvandetrageweg.be. Vragen? Neem contact op via info@dagvandetrageweg.be of T 09-331 59 26.

gepost

Onze straten en velden zullen schoner zijn, het vee zal veiliger zijn en we zullen besparen op de inzamelkosten.

STATIEGELD ALLIANTIE

Meer dan helft Belgische steden en gemeenten is voorstander van statiegeld op plastic flessen en blikjes. @Statiegeldallia, Twitter, 7/9

Voor geen enkel document nog verplicht naar het gemeentehuis. Vlaanderen investeert fors in digitalisering dienstverlening van lokale besturen met #VlaamseVeerkracht

@JanJambon, Twitter, 7/9

Sowieso is september altijd best wel druk. Nu krijg je er deze maand nog die andere feesten bij die in normale tijden eerder op het jaar plaatsvinden. Ik snap dat, die mensen wachten ook al anderhalf jaar om iets te organiseren.

Burgemeester Jan Vermeulen over de huidige stortvloed aan feestaanvragen bij lokale besturen. - Het Nieuwsblad, 13/9

Verlichting is dé snelste manier naar een groener, slimmer en welvarender België

Door alle lichtpunten in België te vervangen door LED-verlichting kan jaarlijks **€ 857 miljoen** aan energiekosten worden bespaard en kan CO₂-uitstoot met **712,5 kiloton** worden teruggedrongen.

CO₂

De totale hoeveelheid CO₂-besparingen in België is gelijk aan de CO₂-opname van **32,4 miljoen** bomen. Dat is een bos ter grootte van de provincie West-Vlaanderen!

Energiebesparingen

Totale jaarlijkse energiebesparingen in België zijn genoeg om **1,3 miljoen** elektrische auto's of **1,1 miljoen** huishoudens van stroom te voorzien, jaar na jaar...

Signify

Rapport: onderzoek voor groene infrastructuur in steden

Een nieuw rapport van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek bespreekt het planningsproces voor groene infrastructuur in een stedelijke omgeving, en reikt een kader aan om dit complexe proces te begrijpen en realiseren. Het wijst op het belang van het opstellen van een systeemanalyse die de ecologische mogelijkheden en sociale belangen gecombineerd in kaart brengt, het gaat in op de cruciale aspecten van een goede implementatie, met focus op participatie. De nodige aandacht gaat ook naar monitoring. Bij het formuleren van aanbevelingen voor beheer en beleid diende het project van de Stiemervallei in Genk als bron van inspiratie.

- Onderzoek voor groene infrastructuur in steden. Het voorbeeld van de Stiemervallei in Genk
- Instituut Natuur- en Bosonderzoek – INBO
- Download gratis via www.vlaanderen.be/publicaties

Samenleven in diversiteit: praktijkendatabank

Met de praktijkendatabank inspireren we lokale besturen om met diversiteit aan de slag te gaan. Er zijn niet minder dan dertien categorieën, gebaseerd op het kader voor lokaal integratiebeleid uit de VVSG-pocket *Bouwen aan diversiteit: Inspiratie voor lokaal integratiebeleid*. We ontsluiten praktijken van inclusieve vrije tijd, over ontmoeting en participatie, tot toegankelijke dienstverlening. Wil je werk maken van een inclusief lokaal bestuur, dan moet je immers inzetten op de hele organisatie en dit in alle beleidsdomeinen. De databank wordt stap voor stap opgebouwd, samen met alle lokale besturen. Er is ook plaats voor jouw inspirerende praktijk.

- vvs.be/praktijken-diversiteit
- Bekijk ook de filmpjes via deze qr-code

Motiveer risicogroepen en gezondheidswerkers voor griepvaccinatie

Nog tot 15 december vindt de jaarlijkse griepvaccinatiecampagne plaats. Nogal wat mensen kunnen het woord ‘vaccinatie’ niet meer horen, maar net door de aanwezigheid van het coronavirus is de griepvaccinatie nu belangrijker dan ooit. Als een nieuwe piek aan coronapatiënten samenvalt met de jaarlijkse griepgolf, krijgen onze ziekenhuizen en zorgverleners het immers helemaal benauwd.

Verschiedene specifieke groepen hebben baat bij een griepvaccinatie: gezondheidswerkers, 65-plussers, zwangere vrouwen, chronisch zieken, mensen met een verminderde weerstand door andere ziekten of medische behandelingen, mensen die in aanraking komen met kinderen onder de zes maanden... Lokale besturen kunnen een belangrijke rol spelen in het motiveren van deze risicogroepen en de gezondheidswerkers.

Veerle Cortebeek

Wil jouw lokaal bestuur mee sensibiliseren? Dan kan het gebruik maken van het gratis aanbod op www.vlaamselogos.be.

Gooi je rookbeleid in de strijd tegen gezondheidsongelijkheid

Wist je dat de ene Vlaamse gemeente veel meer rokers telt dan de andere? In gemeenten met een lager welvaartsniveau wordt over het algemeen meer gerookt. En daar wil het Vlaams Instituut Gezond Leven iets aan doen. Want roken is een van de belangrijkste oorzaken van gezondheidsongelijkheid in onze samenleving.

Gezond Leven zoekt vijf lokale besturen die willen deelnemen aan een proefproject. Samen met jou wil het ongelijkheden in je gemeente verkleinen door tabaksgebruik terug te dringen bij specifieke bevolkingsgroepen die vandaag nog roken. De klemtoon ligt op rokers met een lagere sociaal-economische status en op mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties. De projecten zullen lopen in 2022 en 2023.

Veerle Cortebeek

Interesse? Neem contact op met Gezond Leven via stefaan.hendrickx@gezondleven.be of T 02-422 49 61.

STUDIE LOKALE FINANCIËN 2021

Lokale besturen zijn de onmisbare schakel voor het economisch herstel.
Staan ze financieel voldoende sterk?

In deze ongeziene pandemie namen lokale besturen steeds het voortouw om hun inwoners en ondernemers te steunen. Ook vandaag blijven ze hen als eerste aanspreekpunt de gepaste hefboomen aanreiken. De schijnwerpers staan nu op de gevolgen en nasleep van de gezondheidscrisis. Er is een markante toename van het aantal steunaanvragen bij het OCMW, hogere uitgaven voor schuldbemiddeling en de druk op de fiscale ontvangsten neemt verder toe. Een ambitieus investeringsprogramma blijft essentieel om de klimaatdoelstellingen te halen en de lokale handel nieuw leven in te blazen. Waar liggen de prioriteiten van lokale besturen in hun herstelplan en staan ze financieel voldoende sterk?

Belfius Research maakt in de Studie Lokale Financiën 2021 de balans op.
Kijk voor inzichten en analyses op belfius.be/studies.

 Belfius
Bank & Verzekeringen

Manuel Mugica Gonzalez

Gemeenteraadslid
Gent

Manuel Mugica Gonzalez, gemeenteraadslid van Open VLD in Gent, kreeg het estafettestokje van Vooruit-voorzitter Elle De Kuyper uit Zelzate, om een vragenlijstje à la Proust te beantwoorden. Aan het eind geeft hij het door aan een andere lokale politicus, van een andere partij en ver van Gent.

Wat betekent je politieke functie van gemeenteraadslid voor jou? Het is voor mij een hele eer dat ik als nieuwkomer in de politiek direct van zoveel Gentenaars het vertrouwen heb gekregen om hen te vertegenwoordigen in de gemeenteraad.

Wat was je eerste politieke daad (in de ruimste betekenis)? Samen met de burgemeester een project dat al ruim elf jaar geblokkeerd zat, de bouw van een nieuwe politiekazerne in Gent, definitief op gang trekken.

Kom je uit een politiek nest? Nee, ik kom uit een haarkappersfamilie en werkte 38 jaar bij de Gentse politie, waarvan de laatste zes jaar als woordvoerder.

Wat zie je als je grootste prestatie? Het behoud van Camping 't Stropke achter de Gentse Blaarmeersen. Mensen die veel tegenslagen gekend hebben, kunnen hier op adem komen. De geëngageerde uitbater helpt hen bij hun administratie en zoekt via zijn uitgebreide netwerk mee naar werk. In een vorige bestuursperiode was beslist dat de camping in 2023 moest wijken voor een nieuw RUP-groen. Als enige van de meerderheidspartijen verzette ik me ertegen, wat mij aanvankelijk niet in dank werd afgenomen door de coalitiepartners. Na veel dialoog werd er beslist dat de camping mag blijven.

Neem je dit ambt mee naar huis? Ja. Je wordt voortdurend aangesproken door mensen met vragen en bekommernissen allerhande. Ik wil deze dan ook zo vlug mogelijk behandelen, ook 's avonds en in het weekend.

Heb je vrienden in de politiek? Ik heb veel sympathie voor veel collega's over partijgrenzen heen, maar vriendschap vergt tijd en vertrouwen. Daarvoor ken ik ze nog niet genoeg.

Met wie overleg je het eerst als je een belangrijke politieke beslissing moet nemen? Vooral met Mathias De Clercq, onze burgemeester. Omdat hij het hoofd van politie is en ik in onze fractie vooral politiedossiers opvolg.

Wat vind je zelf je meest uitgesproken positieve eigenschap? Dat ik open en sociaal gedreven ben, met een grote luisterbereidheid tegenover alles en iedereen.

Welke eigenschap bij jezelf betreur je het meest? Dat ik zeer ongeduldig ben. Het moet vooruit gaan en dat kan in de politieke besluitvorming niet steeds.

Welke eigenschap waardeer je het meest bij een oppositielid? Dat het openstaat voor een constructief gesprek, ook al zijn we het totaal niet eens.

Met welke historische figuur identificeer je je het meest? Priester Daens, om zijn inzet voor de mensen uit de laagste rangen van de maatschappij.

Wie zijn je huidige helden? Alle mensen uit de veiligheidsketen (politie, brandweer, civiele bescherming) die dag en nacht en dikwijls in moeilijke omstandigheden steeds paraat staan. En uiteraard ook de mensen uit de zorg die fantastisch werk leveren en de vele vrijwilligers die de laatste maanden mee de handen uit de mouwen staken, zowel tijdens de coronacrisis als tijdens de overstromingen.

Waar zou je nu het liefst zijn? In de Baskische stad San Sebastian, waar mijn vader geboren werd en die de gastronomische hoofdstad van de wereld is. De stad vertoont trouwens veel gelijkenissen met Gent qua openheid en beleving van cultuur, sport en ambiance.

Welk woord of welke zin gebruik je te vaak? 'Laten we niet te vlug oordelen.' Ik hou er niet van dat mensen vlug conclusies trekken zonder de volledige context te kennen.

Wat koester je het meest? Mijn familie, mijn drie kinderen en mijn beste vrienden.

Wat is volgens jou de diepste ellende? Er alleen voorstaan bij tegenslagen.

Wat is je favoriete bezigheid? Koken voor mijn vrienden en gezellig tafelen met mijn vrouw en kinderen.

Ga je nog af en toe op café in de gemeente? Ja, meestal na de gemeenteraad om samen met de oppositie te reflecteren.

Wat is je motto? Carpe diem.

Aan wie geef je de estafettestok door? Aan Steve Vandenberghe, burgemeester van Bredene. Ik ken hem niet persoonlijk, maar hoorde veel goeds over hem. Hij blijkt een burgemeester te zijn die, net als de onze, goed omgaat met alle lagen van de bevolking en veiligheidsbeleid voert op maat van zijn gemeente. Via deze rubriek wil ik hem beter leren kennen.

BART USIY

Het positieve benadrukken

Exact honderd jaar geleden, op 16 oktober 1921 werd Léonie Keingiaert de Gheluvelt de eerste vrouwelijke burgemeester van ons land, van het West-Vlaamse Geluvelt. Intussen is er veel veranderd, maar vrouwelijke burgemeesters blijven nog altijd fel ondervertegenwoordigd. In slechts één op de zes Vlaamse gemeenten staat er een vrouw aan het hoofd van het bestuur. Tien van hen verzamelden in het gemeentehuis van Berlare voor een gesprek. De vrouwen zijn enthousiast over hun ambt, want als burgemeester kun je veel betekenen voor je inwoners en je kunt zichtbaar veel realiseren. Bovendien zijn burgemeesters voor een groot deel baas over hun eigen agenda. Het zware van het ambt situeert zich vooral in de sociale media waar de sfeer eerder negatief is.

Wie is wie?

Cynthia Browaeys (Volksbelangen), sinds 2019 burgemeester van Horebeke (2040 inwoners)

Tania De Jonge (Open VLD), sinds 2015 burgemeester van Ninove (39.800 inwoners)

Veerle Baeyens (N-VA), sinds 2012 burgemeester van Haaltert (18.700 inwoners)

Sofie Vandeweerd (Open VLD), sinds 2019 burgemeester van Dilsen-Stokkem (20.800 inwoners)

Marianne Verhaert (GIB), sinds 2019 burgemeester van Grobbendonk (11.200 inwoners)

Katja Gabriëls (Open VLD), sinds 2007 burgemeester van Berlare (14.500 inwoners)

Lies Laridon (CD&V), sinds 2007 burgemeester van Diksmuide (16.700 inwoners)

Veerle Geerinckx (N-VA), sinds 2019 burgemeester van Zemst (23.000 inwoners)

Dorien Cuylaerts (N-VA), sinds 2012 burgemeester van Rijkevorsel (12.200 inwoners)

Marleen Peeters (N-VA), sinds 2019 burgemeester van Lille (16.500 inwoners)

BARBOSY

Veerle Geerinckx:

‘Ik ben erin gestapt omdat ik me doodergerde aan dooddoeners als “vrouwen in de politiek, we vinden ze niet”. Je zoekt ze niet, dat is het.’

Net zoals Lies Laridon werd Katja Gabriëls vijftien jaar geleden burgemeester. ‘In Berlare zat nooit eerder een vrouw in het college. Dat ik als vrouw burgemeester werd, was een grote omwenteling, maar ik heb daar niet bij stilgestaan.’ Ook Tania De Jonge en Dorien Cuylaerts zitten al vijftien jaar in de politieke meerderheid. Veerle Baeyens werd negen jaar geleden burgemeester in Haaltert. Veerle Geerinckx is sinds drie jaar de eerste vrouwelijke burgemeester van Zemst. ‘Ik heb me wel moeten bewijzen als vrouw, er was in het begin veel kritiek.’ Dilsen-Stokkem heeft een traditie van vrouwelijke burgemeesters. Lydia Peeters was er achttien jaar burgemeester tot ze minister werd, Sofie Vandeweerdt is haar bijna drie jaar geleden opgevolgd. Marianne Verhaert zat eerst zes jaar in de OCMW-raad, en ook Marleen Peeters werd drie jaar geleden zonder college-ervaring burgemeester, net zoals Cynthia Browaeyts die in 2019 haar vader opvolgde die toen de langst zittende burgemeester was.

Hoe verleiden we meer vrouwen om in de politiek te gaan?

Katja Gabriëls: ‘De quota waarbij op elke lijst de helft van het andere geslacht moet zijn, hebben al geholpen. De eerste vraag is natuurlijk hoe je vrouwen, maar ook mannen in de politiek krijgt. De sfeer in de groep, in de partij moet goed zijn, je moet vrienden zijn.’

Veerle Geerinckx: ‘Ik ben erin gestapt omdat ik me doodergerde aan dooddoeners als “vrouwen in de politiek, we vinden ze niet”. Je zoekt ze niet,

dat is het. En ze zijn niet per definitie welkom. Daarom is het belangrijk dat er goede voorbeelden komen. Dan zien andere vrouwen dat het kan. Er zijn ook steeds meer vrouwelijke ministers. Vrouwen moeten soms een duwtje krijgen om te zeggen: “Hier ben ik”. Quota zijn een goed begin, maar ook een beetje een sluipend kwaad, omdat vrouwen soms als vulsel dienen. Je moet vrouwen meenemen omdat ze talenten en vaardigheden hebben die zeer belangrijk zijn voor een team. Waarop we vrouwen ook moeten wijzen is dat burgemeester of schepen zijn zeer compatibel is met een vrije dagindeling, met een gezin. Je kunt redelijk goed je eigen agenda beheren.’

Katja Gabriëls: ‘Sommige vrouwen zijn twaalf uur van huis voor hun werk. Ik kon regelmatig mijn kinderen van school halen en dan later op de avond weer werken.’

Marianne Verhaert: ‘Bij huisbezoeken valt op hoeveel jonge vrouwen zeggen dat ze wel geïnteresseerd zijn om politiek actief te worden. Het voorbeeld inspireert. Wij hebben een zeer jonge, vrouwelijke lijst, we hebben zelfs mannen moeten zoeken.’

Tania De Jonge: ‘Ik was vroeger sportambtenaar, ik kwam bij heel veel verenigingen over de vloer, praatte met zeer veel mensen. Ik had het gevoel dat ik in het beleid moest om echt iets te veranderen. De concrete aanleiding was dan de sluiting van een zwembad en de noodzaak om er een nieuw te bouwen, wat uiteraard een beleidsbeslissing was. Ik heb ook vele jaren een dansschool gehad, die meisjes van toen zie ik nu terug als volwassen vrouwen als ze deelnemen aan een

ambtenaarsexamen of als ze trouwen. Ze kijken ernaar op dat ik burgemeester ben geworden en mede door mijn passie voor het vak zetten sommigen zelf ook de stap naar de politiek. Bij de vorige verkiezingen hadden we met de partij een zeer jonge ploeg, die stomen we nu klaar voor volgende keer. Voor een burgemeester vind ik betrokkenheid, sociale contacten en luisterbereidheid zeer belangrijk. En je mag het niet puur partijpolitiek spelen, je moet er zijn voor iedereen. Het gebeurt dat iemand mij op sociale media verwijten naar het hoofd slingert en een paar dagen later voor mij staat met grote problemen. Dan moet je klaar staan om te helpen.’

Veerle Baeyens: ‘Als vrouwelijke burgemeester kun je een voorbeeld zijn, met je enthousiasme en toegankelijkheid. Met vrouwelijke flair correct zijn in de communicatie en de zaken oplossen, daar zijn wij toch wel sterk in. Om jongeren aan te trekken, jongens en meisjes, hebben we in Haaltert een kabinet jeugd voor lagereschoolkinderen opgericht. Het is geen adviesraad of geen kindergemeenteraad. Het kabinet komt vier keer per jaar samen, met workshops, brainstormsessies over kleine projecten die op stapel staan in de gemeente, zoals de inrichting van een park. Om het kabinet voor te stellen ga ik zelf langs in de lagere school. En dan zie je de meisjes wel denken: dat wil ik ook doen. Het gaat over passie uitstralen en uitdragen. En natuurlijk moet je als college ook wel iets doen met de voorstellen van het jeugdkabinet.’

Dorien Cuylaerts: ‘Die voorbeeldrol is zeer belangrijk. We gaan met de partij

Lies Laridon:

'Ik heb heel veel kennissen in de politiek, maar hoeveel vrienden heb ik? Bij wie kun je terecht als het echt slecht gaat? Bij wie kun je dan je hart luchten? Daar moeten we toch meer over nadenken.'

vroeg in de bestuursperiode op stap in de gemeente, we zijn zeer aanwezig. We spreken jonge vrouwen aan. Dat helpt om hen over te halen om mee in de politiek te stappen. Ik gebruik daarvoor ook de sociale media, om inkijk te geven in wat een burgemeester doet. Als jonge mensen in de partij komen, geven we hun als college ook wel ruimte om dingen te doen, om een project uit te werken.'

Sofie Vandeweerd: 'Lydia Peeters heeft me vijftien jaar geleden gevraagd als opvolger, zij was een jonge vrouwelijke burgemeester, een voorbeeld voor mij. Nu wachten we niet meer tot de verkiezingen om vrouwen en mannen aan te trekken. Al in de loop van de bestuursperiode vragen we mensen om eens te komen kennismaken met het partijbestuur, met de manier van werken. Sommigen haken af, anderen zetten de stap naar deelname aan de verkiezingen.'

Veerle Geerinckx: 'Iemand die geïnteresseerd is om politiek actief te worden, heeft behoefte aan iemand die in haar of hem gelooft. Het is een pad met veel obstakels en dan heb je een goed klankbord nodig, een buddy. Dat kan iemand in de partij zijn of je partner, een vriendengroep.'

Lies Laridon: 'Dat klopt, maar op sommige momenten zit je als burgemeester toch in eenzaamheid, sta je er toch alleen voor. De koppeling tussen brandweer en gemeente zit maar bij één persoon, de burgemeester. Hetzelfde geldt voor de politie. Het is goed te kunnen overleggen met collega-burgemeesters, maar op het eind moet je het alleen doen. Daar moet je mee om kunnen. Ik heb heel veel kennissen in

de politiek, maar hoeveel vrienden heb ik? Bij wie kun je terecht als het echt slecht gaat? Bij wie kun je dan je hart luchten? Daar moeten we toch meer over nadenken.'

Zonder te veralgemenen: wat heeft een vrouwelijke burgemeester voor op mannelijke collega's?

Veerle Baeyens: 'We nemen snel beslissingen, in noodsituaties bijvoorbeeld, en dan sturen we bij als de situatie verandert. Mannen overleggen eerst veel meer en hakken de knoop pas door als ze er zeker van zijn dat ze later niet in het ongelijk gesteld kunnen worden.'

Sofie Vandeweerd: 'Ik heb in elk geval heel goede reacties gekregen op mijn aanpak van corona en de overstromingen in de gemeente. Mensen van andere gemeenten lieten me weten dat ze mijn communicatie volgden omdat ze die veel beter vonden dan die van de eigen gemeente.'

Veerle Geerinckx: 'Een vrouw neemt zaken zoals ze komen en doet er direct iets aan. Ik heb vier kinderen en veel activiteiten naast het burgemeesterschap, we blazen dat niet op, we doen gewoon. De keerzijde van de medaille is dat we misschien te weinig delegeren.'

Marianne Verhaert: 'Ik denk dat vrouwen vaak toegankelijker zijn dan mannen. We kunnen ook goed managen, combineren, organiseren. In de politiek en zeker als burgemeester is dat een pluspunt.'

Veerle Baeyens: 'In een gezin is geen enkel kind hetzelfde, dat is ook zo in de politiek, in de meerderheid of het college. Een vrouw brengt iedereen aan tafel en zoekt naar een compromis.'

Lies Laridon: 'Ik vind niet dat er een groot verschil is tussen mannen en vrouwen in de politiek. Vrouwen stellen zichzelf wel twee vragen meer dan mannen. Eén, kan ik dat combineren met mijn gezin? Die vraag geldt evenzeer voor mannen, maar ze stellen ze veel minder. En ja, we kunnen dat. De lokale politiek heeft het voordeel dicht bij huis te zijn. De tweede vraag is of we wel met alle kritiek zullen kunnen omgaan, zeker met de sociale media. Ook daar kunnen wij een voorbeeld in zijn. Ik reageer één keer op sociale media, geef de correcte informatie en dan stopt het.'

Hoe gaan jullie om met laster op sociale media?

Veerle Baeyens: 'Ik denk er veel over na, je ziet het zo stijgen. Vooral de negatieve boodschappen zijn zeer lastig. Ik antwoord daar heel sec op en besluit met: "En nu iets positiefs!" Veel andere mensen pikken daar dan wel op in met een positieve boodschap. Maar het blijft moeilijk en vermoeiend, het vraagt zoveel energie.'

Sofie Vandeweerd: 'Ik reageer altijd zeer snel, ik kan het niet laten. In het begin van de coronacrisis waren mensen zeer solidair, intussen is het negatieve terug. En het stopt inderdaad nooit. Als je enkele weken vakantie hebt, dan laat je je vervangen, maar op Facebook staat natuurlijk geen afwezigheidsmelding. Daar blijf je mee bezig. Je hebt mensen die altijd het negatieve benadrukken, ik probeer dat los te laten. Dat heb ik de afgelopen twee jaar wel geleerd.'

Marianne Verhaert: 'In corona zaten mensen heel veel op sociale media

Veerle Baeyens:

‘In een gezin is geen enkel kind hetzelfde, dat is ook zo in de politiek, in de meerderheid of het college. Een vrouw brengt iedereen aan tafel en zoekt naar een compromis.’

en was de insteek vooral positief. Nu komt het negatieve weer bovendien. Daar staat tegenover dat we weer meer mensen kunnen zien en dus vang je ook veel positieve signalen op van mensen die misschien niet zo actief zijn op sociale media. Ik trek me op aan de persoonlijke, fysieke contacten met de inwoners. Ik geniet van de echte gesprekken.’

Katja Gabriëls: ‘Ik heb de negativiteit ook van me afgeschud. Ik kan je zo een lijstje geven van vijftien mensen die altijd dezelfde kritiek spuien. Daar steek ik geen energie meer in. Sociale media waren tijdens corona dan weer wel heel positief. Algemeen heeft corona positieve gevolgen gehad voor het lokale bestuur. We hebben heel veel kunnen betekenen voor de inwoners door vragen te beantwoorden, veel informatie te verspreiden. Dat werd sterk geapprecieerd.’

Veerle Geerinckx: ‘Voor de sociale media hebben wij in Zemst een strategie ontworpen om ook complimenten te geven: de Pluimduim. Die wordt heel actief benut. We hebben een afspraak met het college dat we niet op negatieve spam reageren. Het debat moet daar niet gevoerd worden, maar op de gemeenteraad.’

Dorien Cuylaerts: ‘Ik herken het negatieve, maar als we meer vrouwen willen overhalen om de stap naar de politiek te zetten, moeten we vooral het vele positieve benadrukken. Het burgemeesterschap is een zeer dankbaar beroep. Je staat tussen de mensen, je doet er alles aan om de gemeente beter te maken. Ik doe het nog elke dag zeer graag.’

Marleen Peeters: ‘Ik haal er ook zeer veel voldoening uit. Ik kan me wel

eens ergeren, ik heb moeten leren om geduld te kweken, want het gaat nooit snel genoeg, maar je bereikt wel dingen vanuit een visie.’

Wat vind je nog lastig?

Sofie Vandeweerd: ‘De oude politieke cultuur. Ik hoor natuurlijk bij een politieke partij, maar ik ben burgemeester van iedereen. Ook in mijn eigen partij krijg ik soms het verwijt dat ik meega in voorstellen van iemand met een andere kleur. Door dat soort oprispingen krijgt de politiek een kwalijk imago. Dat speelt vooral op het Vlaamse en federale niveau, maar ook lokaal is er nog werk om oude politieke cultuur weg te werken. Als jonge vrouw kom je dan wel eens tegenover de oudere mannen in je eigen partij te staan.’

Veerle Geerinckx: ‘Die oude politieke cultuur, het enkel werken voor de eigen achterban speelt in elke partij. Door de professionalisering en de verjonging groeit het besef dat dit geen goed, rechtvaardig systeem is. Zeker lokaal.’

Veerle Baeyens: ‘Welk voordeel heb je erbij om een goed voorstel van de oppositie naast je neer te leggen? Toch zie je dat bij sommige schepenen nog.’

Sofie Vandeweerd: ‘Het is veel beter iets mee goed te keuren omdat het goed is voor de gemeente dan het af te keuren omdat het van de oppositie komt. Die verandering heeft zeker ook te maken met verjonging. Onze partij kwam uit decennia van oppositie waarin ze niets te zeggen had. Toen ze aan de macht kwam, was de reflex om de anderen ook niets te gunnen. Nu hebben alle gemeenteraadsleden het beste voor met de gemeente.’

Marleen Peeters: ‘Je moet naar iedereen luisteren, met iedereen communiceren, een vergunning krijgen mag niet afhangen van je politieke kleur. Mij maakt het niet uit wie welke politieke kleur heeft. Daar hebben vrouwen toch een voetje voor op mannen. We moeten weg van al dat geregeld in de wandelgangen en van het haantjesgedrag.’

Kampt een burgemeester met het negatieve imago van de politiek?

Dorien Cuylaerts: ‘Ik kom uit een lokale partij, dat maakt het iets makkelijker om kiezers aan te spreken. Sinds ik tot de N-VA behoor, merk ik dat kiezers het Vlaamse en federale laten doorspelen in hun keuze bij de lokale verkiezingen.’

Katja Gabriëls: ‘Je ziet inderdaad dat veel partijen nadenken over de naam waaronder ze zullen opkomen in 2024.’

Sinds ik ook parlamentslid ben, bekijken inwoners me anders. De negativiteit neemt toe, omdat het imago van het Vlaamse of federale niveau veel slechter is dan van het lokale. Ineens werd ik voor sommigen een graaiër. Hoe keren we toch die negativiteit?’

Cynthia Browaeys: ‘Wij hebben een lokale lijst, Volksbelangen, en ik ken heel wat mensen die voor ons stemmen die dat niet zouden doen als we onder de naam van een grote partij zouden opkomen.’

Marleen Peeters: ‘Mensen linken beslissingen van het bestuur vaak aan een partij in de coalitie. Als we veel doen voor de mobiliteit, dan wordt dat gepercipieerd als een groene maatregel. Dan moet je uitleggen dat dat een beslissing is van het voltallige bestuur

Marleen Peeters:

'Ik kan me wel eens ergeren, ik heb moeten leren om geduld te kweken, want het gaat nooit snel genoeg, maar je bereikt wel dingen vanuit een visie.'

en dat je ook als N-VA-burgemeester van mobiliteit een prioriteit maakt.'
Sofie Vandeweerd: 'Het college is een collegiaal orgaan, mensen vergeten dat vaak. Strijden tegen bijvoorbeeld kinderarmoede is toch iets wat alle partijen belangrijk vinden. Het is absurd

om alles in hokjes te steken.'
Katja Gabriëls: 'Tijdens de coronaperiode hebben we jongeren uitgenodigd voor vier workshops in open lucht, zodat ze elkaar toch eens konden ontmoeten. Op de uitnodiging stond de naam van de schepen. Iemand van de

administratie belde me: "Als er een naam van een schepen op staat, dan komt er niemand." Dan spring ik uit mijn vel. Als iemand van de administratie al zo tegenover de politiek staat, hoe kun je dan de jeugd ooit positief doen denken over de politiek?'

Wenst u als bedrijf of organisatie uw producten of diensten voor te stellen aan alle Vlaamse lokale besturen?

Dan is het maandblad **Lokaal** het ideale medium.

Direct en doeltreffend!

Voor meer informatie en tarieven

Peter De Vester
03 326 18 92
peter@moizo.be

moizo
beresterk in communicatiewerk

www.moizo.be

Merak

Slimme archiefoplossingen!

↳ Ontdek meer diensten op: www.merak.be

©Merak nv | (0)15 28 40 60 | info@merak.be | Steenhoevestraat 6, B-2800 Mechelen

Sofie Vandeweerd:

‘Onze partij kwam uit decennia van oppositie waarin ze niets te zeggen had. Toen ze aan de macht kwam, was de reflex om de anderen ook niets te gunnen. Nu hebben alle gemeenteraadsleden het beste voor met de gemeente.’

Zijn er meer van die wrijvingen tussen administratie en politiek?

Veerle Geerinckx: ‘Politici mogen niet in het infoblad staan of op de foto, maar je moet wel het beleid uittekenen en de kar trekken. Ik begrijp dat niet. Het lokale bestuur dat bestuurt, dat budget ter beschikking stelt, dat als een goede werkgever zorgt voor de medewerkers, wordt toch aan de kant geschoven.’

Tanja De Jonge: ‘Ik was eerst zelf ambtenaar. Vroeger sprongen ambtenaren als de schepen iets vroeg. Nu is de slinger naar de andere kant doorgeslagen. Als de schepen iets wil doen, dan moet er iets anders geschrappt worden. Ik denk dat er een middenweg moet zijn. Anderzijds is de deskundigheid bij de administratie fel toegenomen. De coronacrisis was op een bepaalde manier ook een zegen. Mensen in het veiligheidsteam hebben hun grenzen verlegd. Ik heb talenten zien groeien bij de ambtenaren.’

Sofie Vandeweerd: ‘Veel ambtenaren hebben zichzelf overstegen. Ik denk dat het wederzijdse vertrouwen wel gegroeid is. Het bestuur heeft de medewerkers veel meer flexibiliteit gegeven in diensturen, er is veel van thuis gewerkt en dat is gelukt. De meesten doen dat zeer goed.’

Wat maakt het burgemeesterschap bijzonder?

Veerle Geerinckx: ‘Ik was eerste schepen in de vorige bestuursperiode. Ik dacht wel te weten hoe het werkte. Ik

weet nu dat het burgemeesterschap heel erg wordt onderschat, zelfs door het college. Je moet veel meer doen dan het meerjarenplan uitvoeren. Je bent hoofd van de politie, je bent zeer nauw betrokken bij de brandweerzone. Al wat met crisissen en rampen te maken heeft, zit bij jou en bij jou alleen. Je hebt er geen instant inzetbare rechterhand voor en die is eigenlijk wel nodig om je bij te staan voor bijvoorbeeld communicatie.’

Marleen Peeters: ‘Ik kan niet vergelijken want ik ben nooit schepen geweest, maar burgemeester zijn is zeer intensief. Ik kom als eerste aan op het gemeentehuis en vertrek ’s avonds als laatste. Mijn deur staat altijd open voor alle medewerkers, ze weten me ook te vinden en stellen dat op prijs.’

Sofie Vandeweerd: ‘Een burgemeester moet van alles op de hoogte zijn, dat is toch wel een verschil met een schepen van een vakgebied. Daarom ben ik voltdijds burgemeester.’

Cynthia Browaeyts: ‘Als burgemeester van een dorp is de betrokkenheid heel groot. Onze administratie bestaat maar uit vijf mensen: een algemeen en een financieel directeur, twee bedienden en iemand voor het OCMW. Veel komt dus bij mij en de drie schepenen terecht. Vaak wordt gezegd dat burgemeester van een klein dorp zijn heel makkelijk is, maar eigenlijk moeten wij op ons niveau hetzelfde doen als een stad. We moeten van alles op de hoogte zijn en alles zelf doen, tot en met documenten invullen samen met de burgers.’

Hoe staan jullie tegenover fusies? En zou schaalvergroting goed of slecht zijn voor vrouwen in de politiek?

Cynthia Browaeyts: ‘Bij ons gaat het niet zozeer over man of vrouw, het gaat over de identiteit van het kleine dorp. Bij een fusie, die wij voor alle duidelijkheid niet willen, zou ons gewicht als kleine gemeente zeer gering zijn. Voor mij persoonlijk zou het natuurlijk niet makkelijk zijn me staande te houden in een groter geheel, met mannelijke burgemeesters in alle buurgemeenten.’

Veerle Geerinckx: ‘Ik denk dat fusies moeten groeien vanuit de buik van de gemeenschap. We moeten onze bestuurskracht vergroten om al onze opdrachten goed te kunnen uitvoeren. Is fusie daarvoor wel de beste oplossing? Dat is de eerste vraag. Als het draagvlak er niet is, is dat al op voorhand een doodlopend straatje. Als je het van bovenaf oplegt, dan vrees ik dat het in het voordeel van de mannen zal uitdraaien. Als het van onderuit groeit, dan weet ik het zo nog niet. Dan hoeft fusie zeker geen nadeel te zijn voor vrouwen.’

Katja Gabriëls: ‘De recente regiovorming is wat dat betreft een slecht voor-teken.’

Veerle Geerinckx: ‘De afbakening van de regio’s is een zeer mannelijke beslissing. We trekken een streep door Vlaams-Brabant en voor de rest trekken we het ons niet aan.’ ■

BART VAN MOERKERKE EN MARLIES VAN BOUWEL
ZIJN REDACTEURS VAN LOKAAL

PRIVANOT

Samen bieden we een antwoord op de privacy-vragen van de burgers. Geef niet alles vrij, maar ga zorgvuldig om met de toevertrouwde informatie.

MAAK UW ORGANISATIE GDPR PROOF

Privanot is tot stand gekomen om een oplossing te bieden voor de GDPR-uitdaging bij notariskantoren. Ondertussen is Privanot, net zoals de GDPR, blijven evolueren en bieden wij een GDPR-oplossing op maat aan in verschillende sectoren, zoals de publieke sector en bijkomend in de privésector.

www.privanot.be

Greet De Bruyn

Politiek parcours

Voor de verkiezingen in 1994 vroeg ere-burgemeester Jo Van Eetvelt me voor zijn CVP-lijst. Ik was op dat moment als oud-Chiroleidster actief in de Jeugdraad. Ik ben geboren en getogen Bornemnaar. Na wikken en wegen en veel overleg heb ik toegezegd en ik was ook meteen verkozen. Tijdens die eerste legislatuur was ik als gemeenteraadslid actief en bleef ik de Jeugdraad opvolgen, ik was lid van de raad van bestuur van CC Ter Dilft en volgde het milieubeleid via de intercommunale Igemo. De twee volgende bestuursperiodes was ik schepen van Jeugd, Welzijn en Mondiaal Beleid. Voor de eerste twee bevoegdheden heb ik veel geïnvesteerd in netwerkvorming, inspraak en participatie. Voor een sterk mondiaal beleid, waar in 2000 zelfs nog geen ambtenaar voor was, vond ik de nodige info bij 11.11.11, de VVSG en de Vlaamse en Federale Overheid. In 2012 kon ik mijn werk als schepen van Jeugd en Mondiaal Beleid voortzetten. Daar kreeg ik Sport bij. Op vraag van de sector bleef ik voorzitter van de Welzijnsraad en het Lokaal Overleg Kinderopvang. Sinds 2018 volg ik het beleid vanuit de oppositie met interesse en aandacht, maar ook frustratie. Het is niet gemakkelijk te moeten afwachten wat een nieuwe beleidsploeg onderneemt.

De toekomst

Uiteraard zou ik het mooi vinden dat onze fractie opnieuw in de meerderheid komt, omdat we nog steeds de grootste partij zijn in Bornem en over een groot netwerk beschikken. Een boodschap die ik steeds meegeef aan jongeren om politiek actief te worden is: wanneer je er je hart en ziel in stopt en voor de gemeenschap werkt, dan is het zeer dankbaar werk waardoor je zelf een zeer verrijkende, open blik op de maatschappij krijgt.

BELANGRIJKSTE REALISATIE

De jeugdverenigingen kregen ondersteuning bij de bouw van mooie en veilige lokalen. Ook de speelruimte buiten is verbeterd: met de nieuwe regelgeving over speelterreinen hebben we ruim twintig speelpleintjes kunnen behouden en een grote speeltuin in het sport- en recreatiedomein Breeven kunnen aanbieden, en ook een aantal speelbossen. De Jeugddienst heeft streetart geïntroduceerd en bij de verbouwing van CC Ter Dilft is de polyvalente sportzaal zo ingericht dat er nu ook grotere fuiven en evenementen kunnen doorgaan.

Een mooie realisatie binnen mondiaal beleid vind ik nog steeds onze stedenband met Nquthu in Zuid-Afrika. Kroon op het werk was de nominatie bij de PLATFORMAwards die de meest innovatieve, duurzame en inclusieve partnerschappen in de kijker zetten en waar we eindigden op een mooie tweede plaats. Ik zorgde mee voor de implementatie van de SDG's omdat duurzaamheid een prioriteit moet zijn binnen alle beleidsdomeinen.

Uiteraard zijn dit maar enkele opvallende verwezenlijkingen tussen de vele acties en initiatieven waaronder ik samen met de medewerkers mijn schouders gezet heb in de voorbije 27 jaar.

Vanuit mijn idealisme wil ik mijn steentje blijven bijdragen aan een gemeente waar iedereen het positieve laat primeren en waar de burger niet meegaat in de negatieve gepolariseerde sfeer die vaak gewekt wordt. Bornem is mooi gelegen aan de Schelde en beschikt over zeer veel troeven; er is voor ieder wat wils en daar ben ik nog steeds fier op! Dit verdient blijvende aandacht en inzet.

Een goede leidinggevende leidt ook zichzelf

‘Als je in een hiërarchische organisatie vraagt om de leidinggevendenden te verzamelen is de klassieke reactie: tot op welk niveau? In een dynamische organisatie is de reactie: waarvoor? Omdat wie leiding geeft afhangt van situatie tot situatie, van vraag tot vraag,’ zegt **Koen Marichal**. Bedrijven en organisaties evolueren naar een meer gedeeld leiderschap, waarbij de verschillende leiderschapsrollen worden opgenomen door complementaire mensen in het team. ‘Dat is ook zo bij de politiezone Antwerpen,’ legt **Cindy Van Peer** uit.

Gedeeld leiderschap betekent dat mensen elkaar op voet van gelijkwaardigheid kunnen leiden. Als je zo leert denken, heb je het gevoel dat je geleid wordt door veel mensen en zelf ook leidt op veel manieren.

Cindy Van Peer is adjunct-directeur HRM van de politiezone Antwerpen, ze leidt onder meer het project *Leiderschap Versterken*. Koen Marichal, professor aan Antwerp Management School, is gespecialiseerd in leiderschap. ‘We hebben onze AMS-opleidingen over leiderschap volledig opnieuw bedacht. Lesgeven over de grote leiderschapstheorieën heeft niet veel zin, daar bestaan honderden boeken over. We gaan veel meer interactief te werk. We willen leiderschap ontwikkelen, de cursisten uitdagen, hen in beweging krijgen om te groeien als leider.’

Hoe heeft de politiezone haar leiderschapstraject georganiseerd?

Cindy Van Peer: ‘We zijn vertrokken van de nieuwe missie, visie, waarden en hebben deze vertaald in een nieuwe manier van werken. We hebben dat het Brabo-werken genoemd – plaats- en tijdsafhankelijk, activiteiten- en resultaatgericht werken –, met kernbegrippen als vertrouwen, autonomie, verantwoordelijkheid. Dat was in het politielandschap een vrij revolutionaire visie. We zijn die vanaf 2015 beginnen te implementeren via roadshows en klankbordgroepen. In 2017 kwamen we tot de vaststelling dat dit niet zou lukken met de toenmalige nogal oude en hiërarchische kijk op leiderschap. Tot dan ging je naar school voor een basisopleiding hoofdinspecteur of commissaris en je kwam terug als leidinggevende, punt. We moesten dus iets doen om de leidinggevendenden veel meer te ondersteunen. Niet door hen naar school te sturen en hen plat te slaan met concepten, maar vooral door hen in de praktijk, in de actie de nodige steun te geven. We zijn heel experimenteel, traag en onder de

Cindy Van Peer:
'Om leiderschap te ontdekken werken we veel met projecten, met een projectleider en een coprojectleider. We hebben ook promotieprogramma's lopen om mensen voor te bereiden op een volgende stap.'

radar begonnen. We zijn met kleine groepjes aan de slag gegaan om de drie gekende leiderschapsrollen – de leider, de manager en de coach – en de competenties van leidinggevendens vorm te geven. Daarnaast zijn we met enkele proeftuinen gestart. We hebben bijvoorbeeld met alle leidinggevendens van de lokale recherche, een vijftigtal, een oefening gedaan om de ideale leidinggevende te beschrijven. Welke kenmerken heeft die? Waarin blonk iemand uit die je altijd een goede leidinggevende hebt gevonden? Hetzelfde hebben we gedaan met nieuwe leidinggevendens die recht van de schoolbanken kwamen. Waar bots je op? Wat gaat goed? Waar wil je in groeien? We hebben veel input verzameld en die vertaald in een visie op leidinggeven op maat van Politie Antwerpen. Er kwam dus input van bovenaf, van de missie, visie, waarden, en van onderuit.'

Kun je die visie omschrijven?

Cindy Van Peer: 'Een leidinggevende moet de drie bekende rollen met elkaar kunnen verbinden. De leidersrol, dat gaat over het denken, visievorming, het hoofd. De coachende rol is het gevoelsmatige, het hart. De buik, de *gut feeling*, daar associëren we de manager mee. Noodzakelijk voor die verbinding is zelfkennis, zelfreflectie, zelfinzicht, daar begint alles mee: leiding geven aan jezelf om vervolgens leiding te geven aan anderen. Dat was onze visie. Die hebben we vertaald in leiderschapstrajecten die we in huis organiseren. Het is een combinatie van generieke trajecten en maatwerk. We hebben een netwerk van intussen tachtig leidinggevendens, ambassadeurs die andere leidinggevendens mee inspireren, ondersteunen en coachen.'

Koen Marichal: 'Over leiderschap bestaat er nogal wat magisch denken: we hebben een impliciet idee van wat een goede leidinggevende is, maar gaan daar zelden expliciet over in gesprek. Dat is nochtans heel belangrijk: wat verwacht je van mij als leidinggevende, wat verwacht ik van het team? En

als er een kloof is, wat doen we daar dan mee? Dat vraagt een veel collectiever idee over leiderschap dan iemand naar een opleiding sturen en verwachten dat die het dan kan.'

Cindy Van Peer: 'Het gaat ook over zich kwetsbaar opstellen als leidinggevende. Doe ik wat je van mij verwacht, doe ik dat goed? Onze leidinggevendens zijn er altijd van uitgegaan dat ze alles moeten kennen, kunnen en weten. Het inzicht om een beroep te mogen doen op de sterktes van collega's, van het team, om het gesprek te voeren, is vrij nieuw. Daarom doorlopen leidinggevendens en hun team bij ons vaak ook samen een traject. Iedereen wordt gehoord, iedereen heeft een stem, dat creëert betrokkenheid en verbondenheid.'

Hoe krijg je een leidinggevende van de oude stempel mee in dat verhaal?

Koen Marichal: 'Het is slim te investeren in het soort leiderschap dat je wilt op het moment dat je een nieuw verhaal kunt schrijven, bijvoorbeeld als je een nieuwe leidinggevende aanwerft. Het heeft niet veel zin al te veel te investeren in het proberen te transformeren van wat al lang geïnstitutionaliseerd is. Anderzijds is het logisch dat niet iedereen meteen mee is. Je moet iedereen continu uitdagen, inspireren, middelen geven om stapjes te zetten. Dat is maatwerk, er zijn immers veel soorten leiders. De ene is beter in één leiderschapsrol dan in een andere, je hebt formele en informele leiders, sommigen hebben veel macht, anderen minder. Alle rollen hoeven niet in één persoon te zitten, ze kunnen opgenomen worden door complementaire mensen in het team. Gedeeld leiderschap betekent dat mensen elkaar op voet van gelijkwaardigheid kunnen leiden. Het hoeft niet allemaal hiërarchisch te zijn. Als je zo leert denken, heb je het gevoel dat je geleid wordt door veel mensen en zelf ook leidt op veel manieren. Leiderschapsontwikkeling betekent dan onder andere dat je die veelheid leert zien en bewust leert hanteren.'

Cindy Van Peer: 'De politiezone heeft 400 leidinggevendens die niet geselecteerd zijn op basis van die drie rollen en zeven competenties. We zijn momenteel bezig met een competentie-meting van alle leidinggevendens, gekoppeld aan een ontwikkeltraject. Daarin kunnen de leidinggevendens zelf bepalen waaraan ze willen werken. Je moet niet altijd werken op de

dingen waar je niet goed in bent, het is ook belangrijk om je sterktes te versterken. Die meting resulteert in een persoonlijk ontwikkelingsplan. Zo kunnen we een aanbod doen dat afgestemd is op de behoeften en niet enkel op het buikgevoel zoals vroeger.'

Wat met verantwoordelijkheid als het leiderschap verspreid zit? Wat als er iets fout loopt?

Koen Marichal: 'In elke vorm van grotere zelforganisatie of zelfsturende teams groeit er een stukje onzekerheid, je moet daar op een niet-hiërarchische manier mee leren omgaan. In een school bijvoorbeeld krijg je meer en meer leerkrachten-teams. In het klassieke managementdenken zou je dan een leerkracht aanstellen als teamleider die dan alle leiderschapswerk doet: rapporteren, overleg organiseren, plannen, opvolgen... Het nieuwe model is kijken welke rollen het team nodig heeft en wie welke rol op zich neemt. En dan heb je een of twee jaar nodig voor dat goed werkt. Wat versta je eronder dat jij die rol op je neemt? Wat verwachten we expliciet? Medewerkers moeten niet enkel naar de baas kijken, ook naar anderen en naar zichzelf. Dat is een dynamisch gebeuren. Misschien heeft iemand een lastige periode en is het even niet de tijd om meer verantwoordelijkheid te nemen, maar volgend jaar kan het misschien wel. Je kunt mensen ook niet verplichten leiderschap op te nemen, je moet uitnodigen, tonen en uitleggen dat het goed is voor de toekomst van de organisatie.'

Hoe wék je leiderschapskwaliteiten bij mensen die nog geen leidinggevende functie hebben?

Koen Marichal: 'Het begint bij een ruimere definitie van leiderschap. Het gaat over het team. Wat er typisch bijkomt zijn tijdelijke leiderschapsrollen, van projectleiders en zelfs ambassadeurs, trekkers. Je hebt roterende rollen, bijvoorbeeld het opmaken van agenda's en het leiden van overleg. Je hebt ook innovators, de klassieke vierde leiderschapsrol: de ondernemer. Je krijgt dus heel veel verschillende leiderschapsprofielen. Vanuit HR moet je kijken welke groepje leiders je nodig hebt en hoe je die kunt ondersteunen. Zo vergroot je het collectief vermogen van een organisatie, eerder dan je te concentreren op de formele lagen. Als je in een hiërarchische organisatie vraagt om de leidinggevendsten te verzamelen is het klassieke antwoord: tot op welk niveau? In een dynamische organisatie is het antwoord: waarvoor? Omdat wie leiding geeft afhangt van situatie tot situatie, van vraag tot vraag.'

Cindy Van Peer: 'Om leiderschap te ontdekken werken we veel met projecten, met een projectleider en een coprojectleider. We hebben ook promotieprogramma's lopen om mensen voor te bereiden op een volgende stap in hun loopbaan. We geven sommigen ook de kans al eens te proeven van een leidingge-

"Wat is de juridische waarde van een bouwstop, masterplan of andere beleidsmatig gewenste ontwikkeling als instrument voor de ruimtelijke ordening in uw stad of gemeente?"

GSJ advocaten deelt haar kennis

Reeds meer dan 35 jaar is GSJ de **juridische partner van steden en gemeenten** en is het kantoor bijzonder geplaatst om ook uw bestuur bij complexe aangelegenheden bij te staan.

Achter elk dossier dat GSJ behandelt, staat een team van **64 gespecialiseerde advocaten**.

Neem contact met ons op via **+32 (0)3 232 50 60** of info@gsj.be. Wij helpen u graag verder.

Borsbeeksebrug 36 bus 9, 2600 Antwerpen • T +32 (0)3 232 50 60 • info@gsj.be • www.GSJ.be

Koen Marichal: 'Het is een beetje *the sign of the times*, elke medewerker heeft het gevoel dat de druk groot is. Veel mensen lopen verloren in de verwachtingen. Dan loert de uitputting om de hoek.'

vende functie, hoewel ze die graad nog niet hebben. Dat is ook een soort test en ze kunnen al ervaring opdoen.'

Wat met de verloning die bij de politie en een lokaal bestuur afhangt van je plaats op de hiërarchische ladder?

Cindy Van Peer: 'We zouden meer naar functionele of flexibele verloning moeten kunnen gaan die losstaat van functioneel leiderschap.'

Koen Marichal: 'Verloningsstructuren veranderen, dat is taai werk, en ook nodig. Maar mensen kansen geven in leidinggevende rollen en hen ondersteunen en coachen is ook een vorm van beloning. Het kan hen helpen om later de stap te zetten naar een meer formele leiderschapsfunctie met een beter loon.'

Wordt er niet veel verwacht van leidinggevend?

Cindy Van Peer: 'We verwachten zeer veel, zeker op het vlak van flexibiliteit van beschikbaarheid en in de stijl van leidinggeven. Tijdens operaties is het gaan, vragen stellen gebeurt achteraf op de debriefing. Binnen de muren is het meer het coachende leidinggeven, de feedback, de feedforward. Het is én-én geworden, het is niet meer één stijl. Belangrijk is de ondersteuning. Als het even niet meer gaat, dan moet je het takenpakket in onderling overleg kunnen aanpassen. We zetten hard in op duurzaamheid vanuit HR.'

Koen Marichal: 'Het is een beetje *the sign of the times*, elke medewerker heeft het gevoel dat de druk groot is, de onzekerheid. In leiderschapsprogramma's geven we meer aandacht aan het omgaan met verwachtingen. Veel mensen lopen verloren in de verwachtingen. Dan loert de uitputting om de hoek. Je bewuster worden van de verwachtingen en prioriteiten stellen helpt. Sommige mensen kunnen dat van nature, maar ondersteuning is ook voor hen zeer belangrijk. De taboes daarrond vallen wat weg. Je kunt vandaag geen leider zijn als je je niet laat helpen en steunen. Dat is ook een vorm van zelflei-

derschap. Dat is niet niks, het is bewust met jezelf omgaan als instrument, jezelf leren hanteren.'

Cindy Van Peer: 'Stilstaan bij wat belangrijk is en wat je zelf belangrijk vindt, het intern referentiekader is belangrijk. Wat zijn mijn waarden? Wat wil ik doen? Ik word al enkele jaren zelf gecoacht, met de klemtoon op zelfleiderschap, persoonlijk leiderschap, authenticiteit.'

Koen Marichal: 'In teams is het belangrijk dat je elkaar door en door leert kennen, elkaar graag leert zien, elkaar kunt aanspreken en ondersteunen.'

Cindy Van Peer: 'We geven twee concepten mee aan alle leidinggevend *show time* en *me time*. Anderen leiderschap tonen is *show time*. We verwachten dat je een dag per maand bewust inzet op *show time*. *Me time* gaat over bewust vertragen, bezig zijn met je eigen ontwikkeling, een halve dag per maand. *Me time* zit bijvoorbeeld in intervisie en coaching.'

Het voorbije anderhalf jaar gebeurde het leidinggeven digitaal. Hoe doe je dat?

Koen Marichal: 'Puur online leider zijn is onmogelijk. Zelfs goede leiders hebben vastgesteld dat er gaandeweg erosie is op samenwerking, vertrouwen, motivatie, betrokkenheid.'

Cindy Van Peer: 'Aan alle leidinggevend is gevraagd om met hun team een connectoefening te doen. We hebben die laten vertalen in een *start-stop-change-continue*-schema. Wat zullen we niet meer doen? Wat wel? Wat hebben we geleerd? Waar zijn we nog niet uit?'

Koen Marichal: 'Ik denk dat leiderschap nooit meer zal zijn wat het tot anderhalf jaar geleden was. We gaan naar een meer hybride vorm. Alles wat meer functioneel, zakelijk, inhoudelijk is, kun je perfect online doen. Als het gaat over creatief zijn, over de teamspirit, verbonden zijn aan de missie en waar we voor staan, is het nodig fysiek bijeen te komen. Ook informele contacten blijven belangrijk. Meer en meer bedrijven vragen dat iedereen er is op een vaste dag en dat je dan niet veel vergaderingen plant zodat het informele mogelijk is. Het fysiek samen zijn zal echt over het informele gaan, de sociale dynamiek, motivationele zaken. Vroeger werd dat onderscheid met de functionele vergadering niet gemaakt.' ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

ING Debt Manager: jij zit aan de knoppen!

Actief schuldbeheer: dit zijn woorden die weerklink vinden bij elke financieel directeur. Maar wat betekent dat nu? Welke lokale overheid kan beweren dat zij alle elementen in handen heeft om haar eigen schuld actief te beheren? Met ING Debt Manager kan het.

Innovatie op basis van betrouwbare en beproefde technologie

Het online platform ING Debt Manager is ontwikkeld door ING in samenwerking met Finance Active, een internationaal erkende expert op dit gebied. Dat maakt het mogelijk een innovatieve en robuuste digitale toepassing aan te bieden.

Ann Minsart, financieel directeur van de stad Leuven: "Ik werkte al met Finance Active in het verleden. Ik ben heel blij dat ik een vertrouwd product kan gebruiken om onze leningen beter in het oog te houden."

Alle indicatoren van je portefeuille, dagelijks bijgewerkt en in één oogopslag

ING Debt Manager brengt alle indicatoren van de leningportefeuille samen op één pagina. Elke gebruiker kan de pagina gemakkelijk en snel zo instellen dat de data worden weergegeven die voor hem of haar het nuttigst zijn.

Marianne de Ru, financieel directeur van Anderlecht: "Het dashboard is echt een pluspunt. Andere banken bieden dat op dit moment niet aan."

Praktische simulaties waarmee je eenvoudig de impact op je portefeuille meet

Simulaties van leningen worden in een paar stappen uitgevoerd. Hun resultaten worden in de bestaande portefeuille geïnjecteerd om de impact beter te kunnen meten.

Marianne de Ru: "Ik heb enkele simulaties van leningen gedaan en de tool werkt prima."

Ann Minsart: "Ik vond het heel interessant om met echte en actuele marktgegevens te ontdekken hoe de aflossingstabellen er zouden uitzien en wat de geschatte evolutie van de rentevoeten zou zijn. De simulatiemogelijkheden zijn heel interessant en die module is momenteel mijn favoriet."

Eenvoudige reporting dankzij analyses en rapporten op maat

ING Debt Manager biedt alle nodige rapporten en analyses, die je op elk moment kunt raadplegen en gemakkelijk kunt exporteren naar andere tools.

Marianne de Ru: "Het platform genereert een hele reeks tabellen en gegevens, die je vervolgens kunt sorteren in de tool zelf en nadien kunt exporteren. Voor mij is dit echt een pluspunt voor de rapportage die het Gewest van ons verlangt."

Je leningen en bijhorende rente-indekkingen in detail

ING Debt Manager houdt ook rekening met de aanwezige derivaten. Alle gegevens met betrekking tot leningen en rente-indekking zijn te allen tijde in detail beschikbaar en worden dagelijks bijgewerkt. De tool maakt projecties voor leningen met een variabele rentevoet op basis van geschatte marktrendensen.

Een volledig autonoom beheer van je schuld

De filosofie van ING Debt Manager is om financieel directeurs van lokale overheden in staat te stellen hun portefeuille zelfstandig te beheren. De eerste gebruikers zijn unaniem: de lat ligt erg hoog.

Marianne de Ru: "Wat ik een voordeel vind, is dat je direct toegang hebt tot de gegevens. Je bent dus volkomen autonoom om ze te bewerken op maat van je eigen situatie."

Ann Minsart: "Andere instellingen bieden wel simulatiemogelijkheden aan, maar die zijn absoluut niet zo gebruiksvriendelijk als ING Debt Manager."

Schulden eenvoudig en autonoom beheren?

[Ga naar ing.be/debtmanager](https://ing.be/debtmanager)

do your thing

Wouter Florizoone (44) is milieukundig ingenieur en heeft een aanvullende master in de menselijke ecologie. Hij werkte zowel voor overheden, bedrijven als het middenveld en is sinds drie jaar project & product development manager bij Transport & Mobility Leuven, het moederbedrijf achter Telraam. Hij woont in Kessel-Lo, neemt lokaal verschillende sociale en duurzame engagementen op en fietst graag, vooral richting Waals-Brabant.

‘Telraam is een hefboom voor lokale dialoog. Lokale besturen en inwoners, al dan niet verenigd in bewonersgroepen, geraken dankzij deze degelijke dataverwerking uit een patstelling,’ zegt **Wouter Florizoone** van Telraam.

‘Telraam is een klein apparaatje dat bewoners aan het raam van de eerste of tweede verdieping bevestigen en dat het voorbijgaande verkeer telt. **Als je dit heel fijnmazig doet, krijg je een gedetailleerd beeld over het verkeer in de straat en hoe dat verkeer zich in verschillende straten in de buurt tot elkaar verhoudt.**’

‘Er is niets verkeerd met de klassieke slangtellingen, ze zijn onmisbaar voor tellingen op complexe kruispunten zonder woningen of op plaatsen waar een aantal straten samenkomen, op T- of andere splitsingen. Maar in de meeste straten met tweerichtingsverkeer en met of zonder fietspad en trottoir is het goedkopere apparaatje van Telraam handiger en vollediger dan de klassieke tellingen. Een Telraam kost 125 euro, door de Brexit en leveringsproblemen van componenten uit Azië is het pas iets duurder geworden maar nog steeds vele malen goedkoper dan een meetslang.’

‘Het grootste verschil met de klassieke tellingen is echter **dat je voor deze data de burgers inschakelt. Door zich voor zo’n meettraject kandidaat te stellen helpen ze mee aan een betere en veiligere verkeersomgeving.**’

‘Nog een belangrijk verschil is dat je veel langer kunt tellen dan de een of twee weken waarin je normaal een slangtelling toepast. Zo kun je verschillen constateren tussen school- en vakantieperiodes. Hoeveel verkeer er precies door een bepaalde straat komt, dat wil je als lokaal bestuur weten.’

‘Meestal plaatsen we in een gemeente of stadsdeel tien tot dertig telramen. Ze registreren het aantal voetgangers, fietsers, auto’s

en vrachtwagens, en dus niet alleen de auto’s en het zware verkeer. Als je op een bepaalde weg of route significant meer fietsers telt, kun je **voorstellen doen om daar de veiligheid en doorstroming te verbeteren.**’

‘Nog een groot verschil met de klassieke verkeerstellingen is dat je daarvan de gegevens achteraf moet uitlezen, terwijl je met Telraam de stromen live kunt volgen op de website. Als burger heb je geen wachtwoord nodig, je kunt op elk moment het verkeersvolume volgen in je eigen straat of op andere plaatsen waar een telraam is geactiveerd.’

‘We werken meestal samen met steden of gemeenten die hun mobiliteitsplan willen herwerken, een circulatieplan willen invoeren of die een verkeersleefbaarheidsplan willen opmaken. Zo hebben we trajecten lopen in Bornem, Merelbeke, Kortrijk, Ranst en Halle. Mobiliteitsambtenaren nemen met ons contact op omdat ze fijnmazig willen meten. Naast een herziening van al bestaande plannen liggen ook infrastructuurwerken soms aan de basis van verkeerstellingen, bijvoorbeeld bij de bruggen over het Albertkanaal. De brug tussen Oelegem en Ranst moet voor de doorgang van de binnenscheepvaart verhoogd worden en dus is de verbinding onderbroken. De gemeente wil nu weten welk mobiliteitspatroon er ontstaat, in welke mate bewoners en doorgaand verkeer de omleidingen volgen en of er nieuw sluipverkeer is.’

‘Naast het bijspijkeren van het mobiliteitsbeleid helpt het ook de lokale handhaving. Met Telraam meten we ook de gemiddelde snelheid van auto’s. Zo kan de lokale politie weten waar er te snel wordt gereden. Met een

Dialogoog beter dan patstelling

STEFAN DEWICKERE

fijnmazig netwerk kun je precies zien waar en op welk tijdstip in de loop van de dag de gemiddelde snelheid piekt.’

‘Naast lokale besturen of buurtcomités willen mensen soms individueel een telraam kopen. Voor hen is dat interessant omdat ze met die gegevens kunnen gaan praten met de mobiliteitsambtenaar, de bevoegde schepen, burgemeester of het Agentschap Wegen en Verkeer. Maar het wordt pas interessant als er meerdere telramen en dus meetpunten zijn. Soms vragen buurtcomités al vijftien jaar om een herinrichting van hun straat en hebben ze al constructieve voorstellen ingediend aan het lokale bestuur of het gewest. Nu kunnen ze hun grieven documenteren aan de hand van objectieve data. Ze kopen een aantal telramen en gaan aan de slag. **Dikwijls is de inzet van Telraam een concrete aanzet tot dialoog, want bewoners die al jaren klagen, kijken hierdoor anders naar de verkeersstromen.** Zo is er een comité dat een knip vroeg, maar – dankzij de Telraamdata – al gauw inzag welk nadelig effect dit zou hebben op de buurstraten. Telraam objectivert op die manier het buikgevoel. Door zulke inzichten kunnen bewoners die na verloop van tijd geen zicht op verandering hadden en daardoor wat verzuurd werden, **toch constructieve bondgenoten worden. Voor een lokaal bestuur is dat hoopvoller,** want dialoog werkt beter dan een patstelling.’

‘Per straat is één telraam meestal voldoende, behalve als de straat heel lang is. In een woonstraat in een gesloten wijk is het dan weer niet

relevant, want voor zo’n straat is doorgaand verkeer niet typisch. In het begin van een traject spreken we het aantal straten af en zo zoeken we nu veertig ramen in Machelen en een vijftiental in Pepingen. In Vilvoorde hangen we in zeven wijken telkens tien telramen op, en in een klein projectgebied in Weteren een twintigtal. In de Luikse metropoolregio zijn we in een aantal randgemeenten begonnen met de uitrol van 240 telramen. Ook in Brussel is er veel interesse en starten er nog nieuwe wijken begin 2022. In Turnhout, Leuven, Mechelen en Hasselt zijn er grote projecten. In Aalst monitoren we de effecten van het circulatieplan en samen **met de Vlaamse Stichting Verkeerskunde starten we met Telraam in een tiental schoolomgevingen in Vlaanderen.**’

‘Elk project krijgt een traject met telkens twee workshops. Eentje dient om de telramen te installeren, zo mag er geen lantaarnpaal of boom in het vizier staan. De tweede houden we na een zes maanden om uit de data samen een verkeersanalyse te filteren. We gaan dan samen **met de mobiliteitsambtenaar, de bevoegde schepen en de burgers in dialoog om tot onderbouwde conclusies** te komen en te zoeken naar suggesties om de verkeerssituatie te verbeteren.’ ■

MARLIES VAN BOUWEL IS HOOFDREDACTEUR VAN LOKAAL

Telraam is een initiatief van Transport & Mobility Leuven NV, vzw Mobil 21 en Waanz.in en werd begin 2021 verzelfstandigd als bedrijf onder de naam Rear Window BV.
www.telraam.net

THERE IS NO
PLANET B

EEN "DUURZAAM"
MAGAZINE

LOKALE HELDEN VOOR GLOBALE DOELEN

Team Internationaal VVSG

Dit jaar vieren we alweer de zesde verjaardag van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties. Naar jaarlijkse gewoonte organiseert VVSG in navolging daarvan de Week van de Duurzame Gemeente. Duurzame helden worden gevierd, de deelnemende gemeenten hangen de SDG-vlag uit en noem maar op. Het is een week waarin duurzaamheid centraal staat.

In samenwerking met VVSG en naar aanleiding van de duurzaamheidsweek lanceert Politeia het magazine Lokale helden voor globale doelen. Het is de bedoeling om via dit magazine de burger bewuster te maken van de ontwikkelingsdoelen en hen ertoe aan te zetten om zelf ook duurzamer te gaan leven. Het magazine licht daarom de doelen praktisch toe en voorziet deze van handige tips & tricks.

LOKALE HELDEN VOOR GLOBALE DOELEN

ISBN (print): 9782509039767

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

België
partner in ontwikkeling

Vlaanderen
verbeelding werkt

politeia

EEN HANDVAT VOOR
ORGANISATIES
EN LOKALE BESTUREN

MOTIVATIEBELEID

DE ZINVOLHEID VAN EEN GOED MOTIVATIEBELEID

9 bijdragen van experts worden gebundeld om organisaties en lokale besturen te ondersteunen bij de uitvoering van een (mogelijk) motivatiebeleid.

WAT KAN JE ZOAL VERWACHTEN?

- Belang van zinvol werk en flexibiliteit, geduid aan de hand van verschillende motivatiepijlers;
- Werkbelevingsmodel, stap voor stap;
- SISU-aanpak uit Finland;
- Aanwezigheidsbeleid;
- Preventiebeleid;
- Re-integratieplan opstellen;
- Wetgeving omtrent psychosociale werkkrisico's.

Met bijdragen van o.a. Lode Godderis (Idewe), Geertrui De Cock (bevlogenamtbtenaar.be), Veerle Van den Bosch (AddSpice), Sonja Reckers (Fly Consult), Inger Verhelst (Claeys & Engels).

MOTIVATIEBELEID

ISBN (print): 9782509039651

Formaat: 160 x 240 mm

Meer info & bestellen:
www.politeia.be

Een blik op de volledige ontwikkeling van 4 Fonteynen

GF

THOMAS GELENS

GF

Boven: 't Sas, gezien vanaf het heraangelegde Broekplein.
Onder: Broekplein met links fase twee 't Brughuis en in de verte het domein Drie Fonteynen.

Van slapend industrieterrein naar levendige stadswijk

Op een verouderde bedrijvzone in de schaduw van de Brusselse ring wordt hard gewerkt aan de duurzame stadswijk 4 Fonteynen. De eerste 180 bewoners namen al hun intrek en ruim 800 woningen staan in de steigers. Ook de aanleg van het openbaar domein is begonnen, fiets- en wandelbrug inclusief. Een gloednieuwe school en supermarkt openen pas hun deuren. Het verloop van een 13 hectare groot stadsvernieuwingsproject dat begin 2000 het licht zag en de blik richt op 2034.

De school gelegen aan het Broekplein en de Zenne.

Fase vier 'Zen' is een voorbeeld van duurzaam ontwikkelen en ecologie.

Het ontwikkelingsgebied 4 Fonteinen strekt zich uit tussen de Schaarbeeklei – een zuidelijke invalsweg van Vilvoorde – en het Zeekanaal Brussel-Schelde, en tussen het Kanaalpark – een eerdere ontwikkeling vlak bij het stadscentrum – en het Viaduct. Het maakt deel uit van de grote Watersite-zone, een industriezone van 100 hectare die in een groene stadswijk aan het water moet veranderen. Xaveer De Geyter Architecten ontwikkelde hier in 2006 een stedenbouwkundige conceptstudie voor. Dit plan vormt tot op vandaag het vertrekpunt voor alle ontwikkelingen in de Watersite-zone en geeft een centrale functie aan het Zeekanaal, de Zenne en het park Drie Fonteinen.

Voor 4 Fonteinen sloot de stad Vilvoorde een publiek-private overeenkomst met de Vlaamse Waterweg en Matexi. Een eerste masterplan dateert van 2009 en bleek in 2016 de tand des tijds niet doorstaan te hebben: te stringent en niet toekomstbestendig. Het studieteam Buur/Urban Platform/EVR-architecten kwam in 2019 met een nieuw masterplan, volledig gericht op een duurzame en toekomstbestendige ontwikkeling. De tool Duurzaamheidsmeter Wijken van de Vlaamse overheid ondersteunde het hele traject, bepaalde mee de ontwerpkeuzes en leidde tot de elf kernambities die de fundering vormen van het nieuwe masterplan. Dit moet van 4 Fonteinen een levendig en volwaardig stadsdeel maken met stedelijke gebouwen die een flexibele invulling toelaten met een stedelijke en programmatische mix van wonen en niet-wonen.

Het woonprogramma van 4 Fonteinen voorziet in voldoende diversiteit van woningtypes en doelgroepen in elke fase van de ontwikkeling. In 2013 werd een eerste fase aangevat met de bouw van 138 instapklaare appartementen in 't Sas. Intussen is ook het Brughuis klaar waar Albert Heijn op de begane grond zijn intrek nam en wordt er volop gewerkt aan de aanleg van het openbaar domein. Zo'n negentig leerlingen konden op 1 september starten in een nieuwe basisschool, voorlopig in containers. Later dit jaar verhuizen ze naar hun definitieve stek. De derde fase bestaat uit de bouw van luxueuze appartementen met zicht op het Kanaal. Een ambitieuze fase met houtskeletbouw en modulaire appartementen, gemeenschappelijke ruimtes en veel aandacht voor ecologie sluit het rijtje af. Hiervoor werkte Matexi samen met Natuurpunt. De Kruitfabriek, die tijdens het ontwikkelingsproces een plek om te experimenteren is, blijft een vitaal onderdeel van het masterplan en zal een permanent statuut krijgen als stedelijke incubator. In de loop van de komende jaren worden de resterende negen bouwvelden ontwikkeld rond het diverse aanbod van openbaar domein.

De Zenne vormt de rode draad door het gebied. Haar groene oevers worden verbreed en gebruikt als publieke ruimte, met twee nieuwe buurtparken als ankerpunten. Ook de kanaaloever wordt omgevormd tot een aangename fiets- en wandelboulevard. In totaal is een minimum van drie hectare gereserveerd voor groenzones, naast verkeersvrije fiets- en wandelpaden en bruisende stadspelen. Het wordt bovenal een kindvriendelijke buurt, met veilige speeltuinen en

Visualisatie van de toekomstige fiets- en wandelbrug

collectieve binnengebieden. Het centraal gelegen Broekplein was als eerste klaar en is nu deels ingepalmd door de voorbereidende werken voor de toekomstige fiets- en wandelbrug over het Kanaal. Die brengt je vanaf 2022 in een mum van tijd naar het Domein Drie Fonteinen waar zich een ruim aanbod sportfaciliteiten bevindt. De nieuwe brug zal beweegbaar zijn, zodat het scheepvaartverkeer altijd door kan. Ook hier kiezen de stad en de Vlaamse Waterweg voor duurzaamheid, zowel qua ontwerp als qua productie. De brug wordt volledig gefabriceerd in het atelier van een staalbouwer en nadien over het water, per schip, naar Vilvoorde gebracht.

4 Fonteinen engageert zich voor duurzame mobiliteit. Het wordt een autovrije buurt waar gemotoriseerd verkeer van aan de rand volledig ondergronds gaat. Een ambitieus lage parkeernorm betekent dat er maar een beperkt aantal plaatsen ondergronds beschikbaar is. Mochten er tijdelijk toch meer parkeerplaatsen nodig blijken, dan komen die in aanpasbare gebouwen die na verloop van tijd een andere functie kunnen krijgen. Tegelijk wordt geïnvesteerd om bewoners en bezoekers te stimuleren om over te schakelen naar duurzamer vervoerswijzen. Zo heeft elk gebouw ruime, aantrekkelijke fietsstallingen en is er aan de rand van de wijk een mobipunt met een bushalte, een deelfietssysteem, fietsstalling en laadpalen voor elektrische auto's en dito deelauto's.

Voor de aanleg van de kadeboulevard, de Zenne-oevers, het Broekplein en de diverse parken en pleintjes werd een overeenkomst gesloten tussen de stad Vilvoorde, de Vlaamse Waterweg en Matexi om de kosten onderling te verdelen. Ook het Agentschap Natuur en Bos investeert mee in de fietsers- en voetgangersbrug richting het domein Drie Fonteinen. ■

KATRIEN GORDTS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Meer informatie:

Stad Vilvoorde | [Klaas Meesters klaas.meesters@vilvoorde.be](mailto:Klaas.Meesters@vilvoorde.be)

Matexi | [Klaas Lombaert klaas.lombaert@matexi.be](mailto:Klaas.Lombaert@matexi.be)

Drie van de elf hectare is voorbehouden voor groenzones.

De Kruitfabriek krijgt in de toekomst een permanent statuut.

Betaalbaar huren voor kwetsbare doelgroepen

‘We hebben veel marktcorrigerende initiatieven voor de private huisvestingsmarkt, om wonen betaalbaar te houden voor kwetsbare doelgroepen. Om diezelfde reden investeren we ook in sociale huisvesting. Op die manier werken we eigenlijk ook marktcorrigerend voor het Vlaamse beleid, wat toch niet de bedoeling zou mogen zijn.’ Dat zeggen Hilde Reynvoet en Caroline Beyers van de dienst Wonen van de stad Gent.

Gent ontvangt op 25 en 26 oktober de VVSG-Woondag. Dat is uiteraard niet toevallig. De stad doet al vele jaren inspanningen voor goed en betaalbaar huren voor kwetsbare doelgroepen en experimenteert met vernieuwende projecten. Hilde Reynvoet, directeur van de dienst Wonen, en Caroline Beyers, teamcoach betaalbare en diverse woningen, geven een voorsmaakje van wat de Woondag te bieden heeft. ‘De Vlaamse Codex Wonen zegt dat een lokaal bestuur verantwoordelijk is voor betaalbare huisvesting voor kwetsbare doelgroepen en alleenstaanden. In de eerste plaats kijken we daarvoor naar de sociale huisvesting, maar iedereen weet dat er onvoldoende sociale huurwoningen zijn. Daarom zijn we ook actief op de private markt.’

Sociale woningbouw versnellen

Vlaanderen staat via de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen in voor de bouw van sociale huurwoningen. ‘Dat systeem volstaat evenwel niet,’ zegt Hilde Reynvoet. ‘Ongeveer twintig pro-

cent van de Gentse bevolking komt in aanmerking voor een sociale huurwoning en zou dus een huurprijs moeten betalen gerelateerd aan het inkomen. Op de wachtlijst staan 10.000 gezinnen. De stad stelt in deze bestuursperiode 20 miljoen euro ter beschikking van socialehuisvestingsmaatschappijen om het bouwen en renoveren van sociale woningen te versnellen.’ Maar de stad kan de sociale huisvesting ook op andere manieren een duwtje in de rug geven. Caroline Beyers: ‘Socialehuisvestingsmaatschappijen zijn afhankelijk van grondvererving. De stad kan haar eigen gronden inzetten en die verkopen of in erfpacht geven aan een socialehuisvestingsmaatschappij. Ook het stadsontwikkelingsbedrijf kan voor een versnelling zorgen door gronden aan te kopen die moeilijk te vermarkten of te bebouwen zijn en die te ontwikkelen. Twee voorbeelden zijn de sites Tondelier en Oude Dokken. Tondelier werd ontwikkeld in regie van de stad, het stadsontwikkelingsbedrijf heeft de gronden in de Oude Dokken aangekocht en klaargemaakt voor

bebouwing. In beide gevallen is er een publiek-private samenwerking opgezet, de private partner heeft gebouwd. Maar de stad heeft als voorwaarde gesteld dat er een mix van bewoning moest komen: twintig procent sociale huurwoningen, twintig procent budgethuur en zestig procent marktconforme woningen. Budgethuur is bedoeld voor een doelgroep waarvan het inkomen net te hoog is om voor sociale huisvesting in aanmerking te komen. Bij de marktconforme woningen kunnen we niet afdwingen dat ze verhuurd worden, al zien we wel dat die vaak gekocht worden om te verhuren, zij het niet tegen prijzen voor gezinnen met een beperkt budget.’

Verhuurders ontzorgen

Naast Sociaal Verhuurkantoor Gent, dat de stad actief steunt in haar groei, heeft de stad voor budgethuur de vzw Huuringent opgericht. Die gaat in overleg met private eigenaars om hun woningen te verhuren aan de vzw. De manier van werken is vergelijkbaar met die van het sociaal verhuurkantoor,

Caroline Beyers:

‘Via het SVK en Huuringent willen we vooral kleine verhuurders ontzorgen die één woning of enkele panden hebben en niet de tijd of de zin hebben om echt met het verhuren ervan bezig te zijn.’

Sociale huurappartementen op de Tondeliërsite in Gent. Tondelië werd ontwikkeld in regie van de stad.

dat Vlaams gereguleerd is. Voor eigenaars die verhuren via Huuringent zijn de huurinkomsten gegarandeerd, de stad is er zeker van dat de huurprijs betaalbaar is voor huurders die net niet aan de voorwaarden van sociale huisvesting voldoen. De toewijzing van de woningen gebeurt via objectieve parameters. Om eigenaars duidelijk te maken wat de voordelen zijn van verhuren via het SVK of Huuringent is er het Verhuurderspunt. ‘We willen vooral kleine verhuurders ontzorgen die één woning of enkele panden hebben en niet de tijd of de zin hebben om echt met het verhuren ervan bezig te zijn,’ zegt Caroline Beyers. ‘We maken hen wegwijs in de regelgeving, we adviseren hen hoe ze hun huurwoningen stedenbouwkundig in orde kunnen maken. We hebben een renovatietraject uitgewerkt om hun huurwoningen conform en energiezuinig te maken. Gent heeft ook een renovatiepremie voor verhuurders om hun woning aan te passen aan de kwaliteitseisen en ze energiezuiniger te maken. Wie ver-

huurt via het SVK of Huuringent kan een grotere premie krijgen, tot 8000 euro per woning. De Energiecentrale geeft advies. Op die manier proberen we private eigenaars over de brug te halen om hun woning ter beschikking te stellen voor sociale of budgethuur.’ De stad komt voor beide vormen van niet-marktconforme verhuur ook financieel tussen. Hilde Reynvoet: ‘Het SVK wordt Vlaams gefinancierd, maar we passen nog serieus bij om meer snelheid te maken. Huuringent wordt deels gefinancierd via de huurprijs: 85 procent ervan gaat naar de eigenaar, de overige vijftien procent naar de werking van de vzw. Dat volstaat niet om bijvoorbeeld een periode van leegstand te overbruggen of om herstellingen uit te voeren die ten laste zijn van de huurder en waarvoor die uiteindelijk in gebreke blijft. De stad springt dus bij.’

Aantal SVK-woningen verhogen

Gent zoekt voortdurend naar manieren om het aantal SVK-woningen te verhogen. Zo lopen er momenteel pro-

jecten met een erfpachtmodel, waarbij een private initiatiefnemer woningen van de stad renoveert of er nieuwe bouwt op gronden van de stad en met de verplichting om gedurende minimaal 36 jaar te verhuren via het SVK. De gronden blijven eigendom van de stad, de private partner is gedurende 36 jaar zeker van huurinkomsten. Caroline Beyers: ‘In het project Liberteyt-Burvenichstraat gaat het over een veertigtal SVK-woningen, nieuw gebouwd door een privépartner. In de Abrikoosstraat zijn het woningen van de stad die door de privémarkt worden gerenoveerd en verhuurd via het SVK. We zijn nog volop aan het experimenteren met die formule. In dat soort projecten willen we ook woningen voor grote gezinnen realiseren, met drie slaapkamers of meer. Het SVK vindt die niet makkelijk, omdat de huur die het kan vragen beperkt is en private eigenaars van een grote woning meer verwachten en dus niet via die weg willen verhuren. Aan dat probleem willen we in dit soort projecten iets doen.’

Hilde Reynvoet:

‘Een van de doelstellingen van CLT is dat het woningspeculatie vermijdt. Als een eigenaar zijn woning wil verkopen, kan dat enkel via de stichting en met een prijsplafond. Zo blijft de woning ook betaalbaar voor de volgende generatie.’

Noodkopers ondersteunen

Tot voor kort konden ook eigenaars-bewoners een beroep doen op een renovatiepremie, maar dat beleid is bijgestuurd. Zij kunnen nu een renteloze lening krijgen. Hoewel de stad in de eerste plaats inzet op huurders, ondersteunt ze ook noodkopers, mensen die een woning hebben aangekocht maar geen middelen hebben om die in orde te brengen. Via het project ‘Gent knapt op’ kunnen zij renteloos tot 30.000 euro ter beschikking krijgen, een bedrag dat ze pas bij de verkoop moeten beginnen terugbetalen. De vzw Domus Mundi levert technische begeleiding bij de renovatie, de vzw Sivi sociale begeleiding. Hilde Reynvoet: ‘Met een duwtje in de rug kunnen we die eigenaars woonzekerheid geven op lange termijn. Als we dat niet doen, blijft het voor hen behelpen in een ondermaatse woning. Misschien moeten ze die wel verkopen en dan komen ze op de reeds lange wachtlijst voor een sociale woning. Met 30.000 euro aan steun kunnen we dat voorkomen, dat is een fractie van de kostprijs van een nieuwe sociale woning.’ De steun aan de noodkopers paste aanvankelijk in een Europees project, intussen is het opgenomen in de reguliere werking.

Veel experimenteren

De stad heeft ook tal van pilots en experimentele projecten lopen. Zo lanceert ze projectoproepen voor organisaties die zich inzetten voor kwetsbare doelgroepen, zoals jonge instellingverlaters. De stad stelt financiële middelen ter beschikking om de woning(en) in orde te brengen, de organisatie staat in voor de begeleiding van de huurders. Ze bereidt ook een projectoproep voor verenigingen die werken met per-

sonen met een beperking voor.

Caroline Beyers: ‘Soms heeft een vereniging zelf enkele woningen in eigendom om te verhuren aan de kwetsbare doelgroep, soms vinden ze een private eigenaar bereid om te verhuren aan de organisatie. Met onze steun kunnen de woningen vernieuwd worden, zodat ze voldoen aan de kwaliteitsregelgeving. Voor de verhuur kan eventueel ook het SVK worden ingeschakeld. Wij zijn er dan zeker van dat de woning in orde is en dat de kwetsbare huurders goed begeleid worden door de organisatie.’ Volgend voorjaar gaat de spade in de grond van het eerste CLT-project in Gent, goed voor 34 woningen. CLT staat voor Community Land Trust, een soort van cohousing voor mensen met een laag inkomen. Zij kopen enkel de woning, de grond blijft eigendom van de CLT-stichting waarin onder meer de stad, het stadsontwikkelingsbedrijf Sogent, cvba Hefboom en vertegenwoordigers van de bewoners zeten. Bewoners worden begeleid door een CLT-team. Er is in het project ook plaats voor een gemeenschapsruimte gericht op de buurt. Het project is omringd door openbaar domein zodat ook buurtbewoners kunnen genieten van de open ruimte. Een gedeelde private tuin voor de CLT-kopers zou die mogelijkheid niet bieden en de betaalbaarheid van de woningen in het gedrang brengen. De stad heeft een pak voorbereidend denkwerk voor haar rekening genomen en sprong bij voor het verwerven van de grond. ‘We hebben dit project gelukkig nog onder het stelsel van sociale koopwoning kunnen realiseren, met zes procent btw,’ zegt Hilde Reynvoet. ‘Dat is intussen afgeschaft, voor hetzelfde project zouden bewoners nu 21 procent btw

moeten betalen. Ook het CLT-model komt dus onder druk te staan qua betaalbaarheid en dat is een spijtige zaak. Een van de doelstellingen van CLT is dat het woningspeculatie vermijdt. Als een eigenaar zijn woning wil verkopen, kan dat enkel via de stichting en met een prijsplafond. Op die manier blijft de woning ook betaalbaar voor de volgende generatie.’

Vallen en opstaan

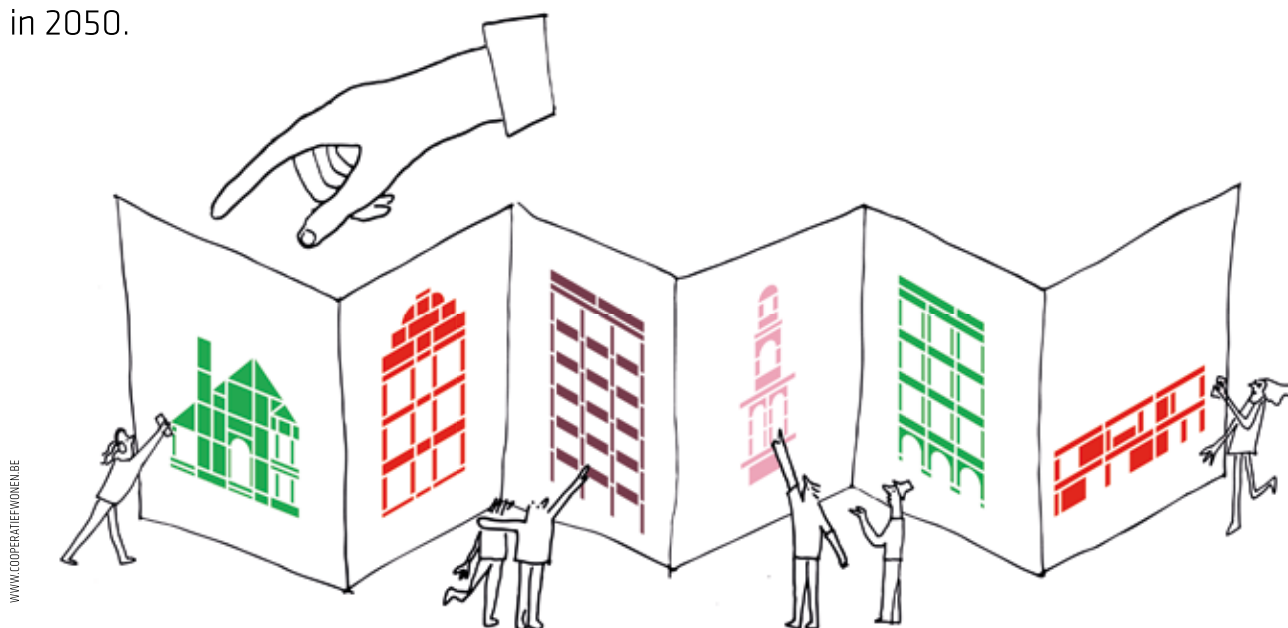
Hoe actief een stad of gemeente ook is, woningen realiseren voor kwetsbare doelgroepen blijft een proces van lange adem, van veel proberen en experimenteren, van vallen en telkens weer opstaan. ‘Het vraagt moed van het lokale bestuur, omdat het vele jaren duurt voordat je de vruchten van je werk plukt. Vaak is er intussen een andere schepen of een nieuwe coalitie in functie. Een bestuur moet ook investeren in de administratie. Wij hebben meer dan tien beleidsmedewerkers en een dienst van vijftig personeelsleden, dat is wel nodig om in een stad als Gent te blijven vernieuwen. Maar investeren in betaalbaar wonen loont. Een goed en betaalbaar dak boven het hoofd geeft zekerheid, veiligheid, heeft een positief effect op gezondheid, talentontwikkeling, tewerkstelling. Voor de ontwikkeling van kinderen is het een doorslaggevende factor. Wonen wordt in Vlaanderen nog te veel gezien als een individueel verhaal, terwijl het eigenlijk vooral een maatschappelijk verhaal is,’ besluit Hilde Reynvoet. ■

BART VAN MOERKERKE IS REDACTEUR VAN LOKAAL

Bekijk het programma van de VVSG-Woondag en schrijf in via opleidingen.vvsg.be/woondag

Steden en gemeenten jagen coöperatieve woonprojecten aan

‘Steden en gemeenten valoriseren hun gronden en panden via wooncoöperaties.’ ‘Wooncoöperaties zorgen voor betaalbaar wonen: 20% goedkoper dan de private huurmarkt.’ ‘Een onderzoek van Steunpunt Wonen bevestigt: woonmobiliteit binnen de coöperaties zorgt voor betaalbare huisvesting op maat van elk gezin.’ ‘De COVID-19-crisis in de jaren ’20 werd de start van coöperatief zorgwonen in Europa.’ Wie weet zijn dit krantenkoppen in 2050.

Buiten wat coöperatieve tuinsteden in de rand van Brussel die al van honderd jaar geleden dateren, kennen we in Vlaanderen geen wooncoöperaties. De paar coöperaties die het de laatste jaren wel proberen, vinden moeilijk betaalbare grond of betaalbare panden. Toch kunnen coöperaties veel voordelen opleveren, zo blijkt bijvoorbeeld in Zürich. Daar krijgen de wooncoöperaties de grond via erfpacht of verkoop ter beschikking op voorwaarde dat zij nieuwe woonvormen uittesten, wijken autoluw maken of duurzaam bouwen. Op die manier kan de stad haar ruimtelijk en sociaal beleid actief vorm geven, via de wooncoöperaties.

Dat hebben Sint-Niklaas, Hasselt en Genk al begrepen, zij zijn er al mee begonnen. Uiteraard is het belangrijk dat zij bij verkoop of pacht financiële

of ruimtelijke randvoorwaarden stellen, zoals een betaalbare huurprijs, een appartement op maat van specifieke doelgroepen, meer aandacht voor het gemeenschappelijk groen of een autoluw project. Vele randvoorwaarden zijn legitiem, alleen mogen ze niet leiden tot exuberante bouwprijzen. Naast de ruimtelijke randvoorwaarden zijn volgende basisprincipes van

de wooncoöperatie belangrijk om te motiveren waarom een lokaal bestuur hierop zou inzetten.

Nadruk op woonkwaliteit

Terwijl een klassiek woonproject vertrekt vanuit individuele belangen, vertrekt elke coöperatieve vennootschap vanuit een gemeenschappelijke ambitie. In het geval van de woonco-

Onder begeleiding van Architectuurwijzer organiseerde Cera in 2019 een studiereis naar Zürich voor lokale besturen, stadsbedrijven, coöperaties en initiatiefnemers. Wooncoöperaties bouwen en beheren er woningen en appartementen van hoogstaande kwaliteit. Tegelijk kunnen zij huurprijzen aanbieden die steeds lager dan de marktprijzen liggen. Stadsbewoners zijn grote fan van wooncoöperaties en vragen om meer projecten. De stad Zürich vormt een belangrijke aanjager van nieuwe coöperatieve woonprojecten.

Terwijl een klassiek woonproject vertrekt vanuit individuele belangen, vertrekt elke coöperatieve vennootschap vanuit een gemeenschappelijke ambitie: een betaalbaar én deugdelijk woningaanbod.

operaties streven de coöperanten samen naar een betaalbaar én deugdelijk woningaanbod. Vanuit deze ambitie investeren zij samen in de wooncoöperatie en hebben zij oog voor een langetermijnvisie op het gebouw. Zij leggen geen nadruk op de 'investering' of hoeven geen grote rendementen op korte termijn na te streven. Deze basishouding komt ten voordele van het wonen in gemeente X of Y. Lokale besturen krijgen zo meer garantie op goede, duurzame woonwijken met een sterke betrokkenheid vanuit de bewoners.

De financiering van het project moet uiteraard wel rond geraken. Hiertoe is het mogelijk ook externe investeerders aan te trekken die deze ambitie van betaalbaar en goed wonen graag ondersteunen in ruil voor een beperkt rendement van 2 tot 3%. Ook een hypotheeklening zal nodig zijn bij elk coöperatief woonproject. Bij de banken vergt dit meer kennis en inzicht in de wooncoöperatie als volwaardige nieuwe speler op de vastgoedmarkt. Het vertrouwen van de banken kan ook aanzienlijk stijgen, wanneer de lokale overheden zich engageren om meer kansen te geven aan de wooncoöperaties.

Diversiteit aan woningtypes

In Zürich valt het op hoe divers de woningtypes en woonprojecten bij de wooncoöperaties zijn: een gedeelde binnentuin, keuken, werkruimtes, fitnesszaaltjes of dakterras horen tot de basisuitrusting van vele recente woongebouwen. Door een centraal beheer binnen de wooncoöperatie zijn de discussies over de inrichting of het gebruik van deze gedeelde ruimtes ook beperkt. Ook op de plattegrond van de woningen durven zij te experimenteren of te werken op maat van specifieke

doelgroepen zoals alleenstaanden, senioren of jonge gezinnen.

Maar wooncoöperaties hoeven niet per definitie in te zetten op vernieuwende woningtypes of collectief wonen. Evenmin beperken zij zich tot één doelgroep. Het behoort tot de autonomie van elke wooncoöperatie zelf haar visie en strategie te bepalen. Ook bij de historische wooncoöperaties in Zürich bestaan er fraaie gebouwen met een klassieke appartementstypologie en een goede prijs-kwaliteitverhouding.

Gemeenschappelijk beheer

Door het individuele eigenaarschap is Vlaanderen tijdens de afgelopen eeuw enorm versnipperd geraakt. Zelfs binnen één gebouw zit er vaak een veelheid aan eigenaars. Deze versnippering maakt het erg moeilijk om de collectieve renovatie van een wijk of appartementsgebouw te realiseren. Premies of subsidies kunnen dit euvel ook niet echt verhelpen. Ook de omschakeling naar duurzame energievoorzieningen zoals zonnepanelen, warmtepompen of andere technieken wordt pas interessant bij beheer op een grotere schaal, maar nu lijkt dit binnen de klassieke woonprojecten haast onmogelijk.

In Zürich verdiepen wooncoöperaties zich bij elk project steeds verder in de duurzaamheid van hun woongebouwen en in laag energieverbruik. Door een grotere schaal van hun gebouwen worden deze technieken, zoals een dure warmtepomp, vaak ook rendabel per bewoner of gezin. Anderzijds waren de historische wooncoöperaties vaak eigenaar van grote woonwijken of woongebouwen en waren ze daardoor perfect in staat om tot totaalrenovatie of zelfs afbraak en vervangbouw over te gaan. In geval van vernieuwbouw

kunnen ze op dezelfde gronden streven naar nieuwe woningtypes en hogere woondichtheden met behoud van de woonkwaliteit. Ook Vlaanderen zou wel varen bij meer woonprojecten die in de hand van één beheerder, zoals de wooncoöperatie, blijven. Tegelijk voelen de bewoners zich als coöperant ook mede-eigenaar van dat grote gebouw.

Inclusief wonen

Hoewel de huurprijs bij een wooncoöperatie in Zürich gemiddeld 20 à 30% onder de marktwaarde ligt, is deze woonvorm nog niet betaalbaar voor iedereen. Vooral voor de laagste inkomensklassen is een andere oplossing noodzakelijk. Zwitserland kent geen socialewoningbouwmaatschappijen zoals Vlaanderen, maar de stad Zürich bood bijvoorbeeld wel een toelage voor X aantal appartementen binnen sommige woonprojecten. Op die manier kan een wooncoöperatie perfect een mix van inkomensgroepen binnen één gebouw nastreven. Andere bewoners hoeven zelfs niet te weten wie nu wel of niet een huurtoelage krijgt. Ook in Vlaanderen lijkt het wenselijk te onderzoeken hoe gesubsidieerde woningbouw kan worden georganiseerd binnen coöperatieve projecten. ■

PEGGY TOTTÉ VAN ARCHITECTUURWIJZER EN
LIEVE JACOBS VAN CERA.

Meer lezen over coöperatief wonen? Bekijk dan zeker de Cera-publicatie *Coöperatief wonen in Vlaanderen* of snuister rond op de website cooperatiefwonen.be. Wil je hier als lokaal bestuur mee aan de slag? Volg dan de sessie 'Al je vragen over coöperatief wonen beantwoord' op de Woondag. En heb je concrete vragen? Mail die dan op voorhand naar infocoop@cera.coop met in de titel 'vraag Woondag', dan kunnen we ze mee behandelen in de sessie.

Hybride werken:

hoe vindt u de ideale balans?

Zo'n 15% procent van de Belgische ondernemingen wil het fysieke kantoor gebeuren volledig afzweren. Lang niet elke sector leent zich tot zo'n radicale ommezwaai, maar het cijfer is veelzeggend. Alles heeft zijn voor- en nadelen. Daarom is het belangrijk om op zoek te gaan naar de juiste balans.

Veel mensen hebben nu eenmaal de structuur en het sociale contact van een vaste werkomgeving nodig om productief en creatief te kunnen zijn. Verplicht voltijds thuiswerken is misschien niet voor iedereen weggelegd. De gevreesde burn-out ligt altijd op de loer.

Employee engagement

Een wereldwijde studie van het Amerikaanse Gallup wijst uit dat employee engagement een belangrijke rol speelt in dat hybride werken. Want wie meer autonomie krijgt om zelf te bepalen waar en hoe hij of zij het werk indeelt, is meer gemotiveerd en productiever en dus ook meer geëngageerd. Dat merk je aan de prestaties.

In West-Europa volgen IJsland, Malta en Denemarken het wereldwijde gemiddelde van 20% employee engagement, met respectievelijk 22, 21 en 20%. België staat pas op de 11^e plaats in de ranking van West-Europese landen met een score van 11%. Voor COVID-19 haalde ons land nog 12%. Nu de pandemie min of meer bezworen is, komt het erop aan om de

juiste balans te vinden tussen de digitale en de fysieke werkplek. Het beste van twee werelden: daar moet het uiteindelijk naartoe.

De juiste balans vinden

Een hybride benadering dringt zich dus op. De ene job is natuurlijk de andere niet, en in de praktijk moet je een evenwicht vinden tussen wat het individu wilt en wat goed is voor het team en het bedrijf.

Een ondernemer die van het hybride werkmodel een succes wil maken, zal ook zijn eigen rol moeten herdefiniëren.

Technologische vernieuwing met de focus op online samenwerkingstools, meeting- en trainingsinfrastructuur en de juiste securitystrategie zijn essentieel.

Levenslang leren

Daarnaast zijn de sleutelwoorden: vertrouwen, empathie en transparantie. Zorg ervoor dat de skills van uw medewerkers op niveau zijn én blijven. Een digitale leercultuur is anno 2021 onontbeerlijk. Wie niet achterop wil hinken, moet de vaardigheden van zijn personeel voortdurend onderhouden en bijschaven.

Dit mag niet ontbreken in uw hybride bedrijfsplan:

- › Wat is de verhouding tele- versus kantoorwerk? Dat kan sterk verschillen van functie tot functie en van persoon tot persoon.
- › Welke communicatietools en cloudtoepassingen worden er gebruikt?
- › Wat wordt er van de medewerker verwacht qua arbeidsuren en prestaties?
- › Welk verloningssysteem wordt er gehanteerd? Hebben mensen bijvoorbeeld nog een bedrijfswagen nodig?
- › Hoe richt u uw bedrijfspan in? Als er meer van thuis uit wordt gewerkt, is downsizen een te overwegen optie.

Lees het e-book

om het juiste evenwicht te vinden voor uw hybride werkplek via proximus.be/hybridewerken.

Huurdiscriminatie wegwerken: klaar voor de volgende stap

Discriminatie is een nadelige en niet te rechtvaardigen behandeling van mensen op basis van hun etnisch-culturele afkomst, geslacht, leeftijd, seksuele geaardheid, handicap of een ander kenmerk en is sanctioneerbaar. Professor **Pieter-Paul Verhaeghe** heeft de voorbije jaren in opdracht van meerdere steden en gemeenten onderzoek gedaan naar discriminatie op de woninghuurmarkt. De tijd voor lokale experimenten is voorbij, constateert hij.

Als je een woning niet wilt verhuren louter en alleen omdat de kandidaat-huurder homo is of een andere huidskleur heeft, dan stel je discriminerend gedrag. Zulk gedrag kan worden opgespoord en gemeten met zogenaamde correspondentietesten. ‘Dat zijn schriftelijke praktijktesten,’ licht professor Pieter-Paul Verhaeghe toe. ‘We contacteren zowel particuliere als professionele verhuurders, via eenvormige, gelijkaardige mails met één onderscheidend criterium, bijvoorbeeld origine of gezinstoestand. We gaan dan na of beide profielen gelijk behandeld worden. Worden ze even veel uitgenodigd om de woning te bezoeken of wordt de ene groep beduidend meer uitgenodigd dan de andere? Als er een duidelijk verschil merkbaar is, is dit een signaal van discriminatie op basis van dat onderscheidend criterium.’

Wat zijn blijkens de studies de grootste discriminatiegronden?

‘Er wordt het meest gediscrimineerd op de woninghuurmarkt op basis van etnische afkomst, op basis van een handicap, zowel fysiek als mentaal, en op basis van de inkomstenbron. Het is wijdverspreid dat personen met een werkloosheidsuitkering of een leefloon minder vaak worden uitgenodigd voor een bezoek. Nu mag een verhuurder wel een solvabiliteitstoets doen om na te gaan of een kandidaat-huurder de huur en de bijhorende kosten wel zal kunnen betalen. Maar hij mag geen onderscheid maken op basis van de bron van dat inkomen. Ook de gezinssamenstelling blijkt een discriminerende factor te zijn: alleenstaande ouders worden beduidend minder uitgenodigd.’

Zijn correspondentietesten een effectief middel tegen discriminatie op de woninghuurmarkt, of verschuiven ze het probleem veeleer naar een latere fase in het verhuurproces?

‘Ik vind correspondentietesten een goede zaak, maar het risico bestaat inderdaad dat de discriminatie zich later in het verhuurproces voordoet. Verschillen in be-

‘Voor de huurder is een gemeente die niet te duur is, natuurlijk het beste. Makelaars in zogenaamd duurdere gemeenten geven dan weer meer kansen aan alle groepen van huurders.’

‘Twee derde van de Vlamingen van Belgische origine zijn voorstander van praktijktesten of staan er neutraal tegenover. Slechts een derde is tegen.’

handeling tijdens een bezoek zoals meer of minder informatie geven of meer of minder tijd uittrekken voor het bezoek kunnen we niet schriftelijk vaststellen. Uit onderzoek in Gent, waar er al uitvoerig getest is, blijkt dat correspondentietesten zeker werken in de eerste fase. Daarenboven leren we dat makelaars die getest zijn en nadien een training hebben gevolgd, nog nauwelijks discrimineren en ook niet langer ingaan op discriminerende vragen van klanten. We kunnen dus niet volledig uitsluiten dat ze nog discrimineren, maar op lange termijn hebben we in Gent wel degelijk een vermindering van discriminatie onder de makelaars waargenomen.’

Uit de studies blijkt ook dat vastgoedmakelaars significant minder discrimineren dan particuliere verhuurders.

‘Daar zijn een aantal redenen voor. Voor makelaars is andermans woningen verhuren een beroep. Zij zijn professioneler en kennen de antidiscriminatiegeving beter. Een particuliere verhuurder daarentegen verhuurt zijn eigen pand. Hij is vaker emotioneel betrokken en nog meer financieel afhankelijk van de inkomsten, bijvoorbeeld als aanvullend pensioen. Die particuliere verhuurder wil dan ook maximaal risico’s vermijden en dan is het motto vaak “onbekend is onbemind”. Bij ons onderzoek in Gent zagen we wel een spillover-effect: als we de cultuur onder de makelaars kunnen veranderen, volgen ook de particuliere verhuurders.’

‘Testen en trainen is ook bij particuliere verhuurders de weg. In het beleid moet je die verhuurders dus zeker meenemen. Maar het probleem is dat je particuliere verhuurders minder makkelijk recurrent kunt testen. Zij verhuren immers vaak maar één woning en vanuit statistisch oogpunt kun je beter meerdere keren testen om gedrag te meten. Natuurlijk kan het bestuur ook op basis van één test een dialoog aanknopen en op die manier ook sensibiliserend werken.’

STEFAN DEWIKERE

Wat denkt u over instrumenten zoals controle op de afficheringsverplichting bij verhuur of een meldpunt om discriminatie te melden?

‘De afficheringsverplichting is op zich nuttig en het is goed dat er gecontroleerd wordt, maar dit maakt niet het grote verschil. Heel veel woningen worden online te huur aangeboden, en daar staat de huurprijs altijd vermeld. Uit de evaluatie in Gent blijkt wel dat verhuurders die een GAS-boete gekregen hadden omdat ze de verhuur niet correct afficheerden, minder recideerden. Maar als dat de enige maatregel in het antidiscriminatiebeleid is, is het een mager beestje.’

‘Wat meldingen betreft, blijft de vraag: wat gebeurt er met een melding? Wordt ze doorgegeven aan UNIA? Kan er ook bewijslast verzameld worden? Een meldpunt kan wel goed zijn om de vinger aan de pols te houden. Zo kan een gemeente te weten komen of er telkens problemen gesignaleerd worden bij dezelfde verhuurder. Dit kan een kans zijn om in dialoog te gaan, om eventueel gerichte testen uit te voeren. Een meldpunt kan dus een opstap zijn naar ruimer beleid.’

Wat kan een lokaal bestuur beleidsmatig doen tegen discriminatie?

‘Eerst en vooral: verhuurders en makelaars zijn geen homogene groep. Heel velen werken correct. Een tweede groep zal af en toe eens discrimineren, vaak onbewust en onbedoeld, of op vraag van een klant, of onder tijdsdruk. Een derde groep discrimineert consequent vanuit racistische motieven. Een goed beleid is dan ook het best gedifferentieerd. Maar een lokaal bestuur kan meer doen dan die twee aangehaalde instrumenten inzetten. Discriminatie is psychisch belastend en treft ook vaak de kwetsbaardere groepen in onze samenleving. Het aan hen overlaten om bewijzen te verzamelen, vind ik geen goed idee. Dat kan beter gestructureerd op collectief niveau gebeuren, door de overheid zelf of met haar steun. Een lokaal bestuur kan een partner opdracht geven om academische, sensibiliserende of juridische testen te laten uitvoeren.’

Gent, Kortrijk, Mechelen, Leuven en verschillende andere steden hebben dit de voorbije jaren al gedaan.’

‘Met sensibiliserende correspondentietesten kun je al veel resultaten halen. Maar er is ook een minderheid van hardleerse verhuurders die bewust discriminerend gedrag blijven stellen. Daar moet het beleid op inzetten. Juridische testen kunnen dan een middel zijn. Gent heeft die al ingezet en ook andere steden overwegen om dit te doen.’

‘Ik pleit altijd voor een totaal pakket van testen, trainen, her-testen... om effectief te zijn. Eén losse beleidsmaatregel is onvoldoende. Alleen sensibiliseren zal hardleerse verhuurders niet overtuigen. Ik geloof echt dat enkel én-én succesvol kan zijn. Tegelijk beperkt discriminatie zich natuurlijk niet tot de woninghuurmarkt. Een breder diversiteitsbeleid draagt ook bij tot het verminderen van discriminerend gedrag. Samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen is dan ook erg zinvol.’

‘Daarnaast wil ik toch ook nog meegeven dat de Vlaamse decreetgever er met een eenvoudige wetswijziging voor kan zorgen dat ook ambtenaren correspondentietesten kunnen uitvoeren. Dit kan de strijd tegen discriminatie opschalen en beter structureren. Op federaal niveau is dat al tot op zekere hoogte geregeld voor de arbeidsmarkt.’

De politieke coalitie van een gemeente hangt niet samen met het niveau van huurdiscriminatie, en de politiek is niet machteloos, zegt u nog.

‘Het is heel moeilijk te verklaren waarom er ergens veel of weinig discriminatie is. Het niveau van discriminatie hangt in ieder geval niet samen met de plaatselijke coalitie. Het is niet zo dat waar veel discriminatie is, die coalitie eerder racistisch is. Verhuurders en makelaars zijn een specifieke groep die niet representatief is voor het gemeentelijk beleid.’

‘De graad van discriminatie in de gemeente hangt wel samen met de etnische diversiteit. We zien in de onderzoeken dat in diverse gemeenten particuliere verhuurders minder discrimineren. In zo’n gemeente heb je meer kans op contact met andere groepen. Onbekend wordt er bekend, en dus ook minder onbemind. Bij makelaars zien we dat ze meer discrimineren, als er in de stad meer residentiële segregatie is. Als er etnische minderheden geconcentreerd leven in bepaalde buurten, gaan makelaars daar eigenlijk aan meewerken.’

‘Politiek beleid maakt wel degelijk uit. De keuze om al dan niet iets te doen aan de discriminatie die men waarneemt in de gemeente is een politieke keuze. We merken dat steeds meer gemeenten actief beleid willen voeren en inzetten op correspondentietesten. Zulke praktijktesten waren enkele jaren terug politiek beladen. Vandaag is dat minder. Nogal wat steden hebben die correspondentietesten gebruikt, ondanks de heel erg verschillende coalities. Bij de bevolking merken we ook een vrij groot draagvlak voor praktijktesten. Twee derde van de Vlamingen van Belgische origine zijn voorstander van praktijktesten of staan er neutraal tegenover. Slechts een derde is tegen. De Vlaming maakt ook geen onderscheid tussen de types van praktijktesten.’

Is discriminatie op de woninghuurmarkt verbonden met het beperkte aanbod? Zou een groter aanbod en dus meer keuzevrijheid aan goede, betaalbare woningen discriminatie verminderen?

‘Het zou zeker verstandig zijn meer betaalbare woningen aan te bieden om de woonproblematiek te bestrij-

Correspondentietesten: waarvoor kunnen ze dienen?

NIVEAU EN PATRONEN VAN DISCRIMINATIE IN KAART BRENGEN: Ieder beleid vertrekt van een duidelijke analyse van het probleem. Veel steden starten daarom met een nulmeting: op welke gronden wordt in onze gemeente gediscrimineerd, hoe hoog of laag is het discriminatieniveau, is er een verschil tussen particuliere verhuurders en makelaars...?

SENSIBILISEREN: Op basis van de gemeten resultaten kan het bestuur met de sector praten. Dit kan op collectief niveau, maar bij meerdere testen kun je ook op individueel niveau de dialoog aangaan, zonder te sanctioneren. Sensibiliseren kun je ook door de testen aan te kondigen. Dit is het flietspaalprincipe. Verhuurders weten dat er getest zal worden, maar ze weten niet wanneer en hoe. De resultaten tonen aan dat verhuurders en makelaars zich dan al veel meer bewust zijn van mogelijk discriminerend gedrag en minder gaan discrimineren.

VOORBEREIDING VAN JURIDISCHE PROCEDURES: Bedoeling is dan een klacht in te dienen bij UNIA of bij het BIV, het beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars. In principe is één test waaruit blijkt dat er sprake is van discriminatie voldoende om een procedure op te starten. Maar bij meerdere testen over langere periodes kun je natuurlijk met meer zekerheid stellen dat er gediscrimineerd wordt.

Methodologisch zijn er dus weinig verschillen tussen de types testen, maar de finaliteit kan fundamenteel anders zijn.

den. Maar op basis van mijn onderzoek kan ik niet zeggen dat dit discriminatie zou verminderen. Discriminatie gaat over het verschil tussen twee kandidaten op basis van hun afkomst. Als we het anders bekijken en nagaan in welke lokale woningmarkt kandidaten uit twee bevolkingsgroepen ondanks hun verschil toch een hogere uitnodigingskans hebben – en dat is toch wat huurders willen –, blijkt dat in gemeenten met een vrij groot aanbod aan sociale woningen, de absolute uitnodigingskans voor kandidaten uit beide groepen groter is. Maar relatief gezien is er geen verschil in discriminatie tussen beide groepen. Het is dus niet zo dat er in gemeenten met een groot sociaal woonaanbod geen discriminatie meer is.’

‘Eenzelfde effect stellen we ook vast in gemeenten waar makelaars meer kunnen verdienen en waar het dus duurder is om te huren. Ook daar zijn de uitnodigingskansen voor elk type huurder groter. Maar opnieuw blijft het relatieve verschil tussen beide groepen gelijk. Voor de huurder is een gemeente die niet te duur is om te kunnen huren of kopen natuurlijk het beste. Makelaars in zogenaamd duurere gemeenten geven dan weer meer kansen aan alle groepen van huurders.’

Zijn er voor de strijd tegen huurdiscriminatie lessen te leren uit het buitenland?

‘In Nederland zijn ze volop aan het experimenteren op landelijk niveau. Zo is er een denkspoor om te werken met een meldingsplicht. Stel dat een makelaar een discriminerende vraag krijgt, dan moet hij dat meteen melden bij een instantie. Als je die verhuurder test, en hij maakt geen melding van een eventuele discriminerende vraag, zou dat erop kunnen wijzen dat hij misschien wel openstaat voor discriminatie.’

‘Een andere mogelijkheid is een verhuurregister. Rotterdam en Utrecht bijvoorbeeld experimenteren daarmee. Dit kan zinvol zijn, maar het mag geen bureaucratische dinosaurus zijn. Simpel melden aan de overheid dat je verhuurt in de gemeente moet volstaan. Zoiets kan voordelen hebben. Ten eerste zou de gemeente die verhuurder beter kunnen informe-

‘Politiek beleid maakt wel degelijk uit. De keuze om al dan niet iets te doen aan de discriminatie die men waarneemt in de gemeente is een politieke keuze.’

ren en begeleiden. De verhuurder is daar ook bij gebaat. Ten tweede weet de gemeente dan ook veel beter waar er huurwoningen zijn en wie de verhuurders zijn. Vandaag is dat vaak nog een blinde vlek. Ten derde kan de gemeente dan makkelijker controleren of die woning wel bewoonbaar is. Je zou dit ook nog kunnen verzwaren tot een vergunning, die dan ook ingetrokken zou kunnen worden. Maar het risico is dat het te belastend is voor de overheid, waardoor het zijn doel voorbij schiet.’

U waarschuwde eerder al dat de Vlaamse regering een risico neemt door de strijd tegen discriminatie over te laten aan zelfregulering en aan de lokale besturen. Is de gemeente wel het aangewezen beleidsniveau om discriminatie op de woninghuurmarkt tegen te gaan?

‘Ik pleit voor één Vlaams beleid dat op het hele grondgebied die combinatie van testing, training en dialoog uitvoert. De tijd van lokaal experimenteren zou nu wel voorbij moeten zijn. We weten vrij goed wat wel en niet werkt en het moment is gekomen om lokale experimenten op te schalen en de dingen die werken uit te rollen op Vlaams niveau. En daar is men voor mij niet ver genoeg in gegaan. De Vlaamse regering belooft nu wel dat ze het uitvoeren van correspondentietesten zal faciliteren, wat een goede stap is. We moeten wel nog zien of het zo ver komt. Maar wat met de gemeenten die te klein zijn om er ruim beleid rond te voeren, die het aanbod van de Vlaamse overheid niet kennen, waar geen politieke wil is? Het grondrecht van gelijke behandeling en het verbod op discriminatie zouden overal moeten gelden en niet enkel in de gemeenten die erop kunnen en willen inzetten.’

‘Ook het efficiëntieargument speelt. Iedere gemeente die op haar eiland dezelfde nulmeting, sensibilisering, testen uitvoert, hetzelfde soort training organiseert, dat is niet efficiënt. Een globale gewestelijke procedure kan dat opvangen.’ ■

JORIS DELEENHEER IS VVSG-STAFMEDEWERKER WONEN

Bekijk het programma van de VVSG-Woondag en schrijf in via opleidingen.vvsg.be/woondag

Nieuw CWH Ace.

De Remeha sanitaire warm water bereider.

De Remeha CWH Ace staat garant voor snelle en hoge hoeveelheden warm water. Warm aanbevolen bij sportfaciliteiten en openbare zwembaden.

Kiezen voor CWH Ace doe je vanwege:

- De lage milieubelasting door een geringe uitstoot
- De communicatiemogelijkheden met een Gebouwbeheersysteem
- De legionellaveilige oplossing door temperatuurbewaking

Meer informatie is te vinden op cwh.remeha.be.
Kan u begeleiding gebruiken bij uw project bel dan naar **03/355.29.63** of e-mail naar sales@remeha.be.

Neem een kijkje op cwh.remeha.be

 remeha

Een eigen huis, een plek onder de zon: hoe blijft degelijk wonen betaalbaar?

Na de Tweede Wereldoorlog werd het particuliere woningbezit gestimuleerd, bijna opgedrongen als pensioenverzekering. De baksteen in onze maag is helaas nog niet verdwenen, de vrije ruimte om zelf iets nieuws neer te zetten stilaan wel. Maar net door die hoge woonbehoefte stijgen de prijzen van de bestaande woningen. We zoeken nu al naar alternatieven om wonen betaalbaar te houden.

Sinds enkele jaren zet Vlaanderen noodgedwongen in op 'betaalbaar wonen'. Maar wat is dat nu exact? In eerste instantie denk je dan aan de prijs van een woning. In de eerste helft van 2021 zijn de huizen ruim 5 procent duurder geworden dan in 2020 en appartementen 4,6 procent. Om een woning te kunnen aankopen hanteren banken de woonquote: dit is de verhouding tussen de woonuitgaven (huur of afbetaling van de lening) en het beschikbare inkomen. In België zien we 30 procent nog steeds als standaard om de woonquote te bereke-

Renovatiepremies blijken nauwelijks geholpen te hebben, er zijn nog steeds bovenmatig veel woningen zonder muurisolatie, isolerend glas, leidingisolatie en/of vloerisolatie. Daardoor zijn onze woningen ware energiever-slinders.

nen. Wonen wordt dus als betaalbaar beschouwd, als maximaal 30 procent van het beschikbare inkomen eraan besteed wordt. Maar niet alleen kopen is voor veel mensen problematisch, ook een huur-

woning trachten te verwerven is moeilijk. Bovendien gaat betaalbaar wonen verder dan de pure prijs. Betaalbaar wonen gaat ook om degelijk wonen. Zo'n 11 procent van de private huurwoningen voldoet niet aan de normen van de Vlaamse Regering in de Vlaamse Codex Wonen 2021 (ten tijde van de Woonsurvey 2018, waarin dit cijfer werd vrijgegeven, nog de 'Vlaamse Wooncode'). In het koopsegment is de gemiddelde woning 63 jaar oud (data van de Algemene Directie Statistiek). Dat heeft uiteraard zijn weerslag op de kwaliteit. Renovatiepremies blijken nauwelijks geholpen te hebben, er zijn nog steeds bovenmatig veel woningen zonder muurisolatie, isolerend glas, leidingisolatie en/of vloerisolatie. Daardoor zijn onze woningen ware energiever-slinders.

Bijdragen aan betaalbaar wonen

De Vlaamse Codex Wonen (VCW) duidt de gemeente aan als regisseur van het lokale woonbeleid. Om hun woonbeleid richting te geven laat de VCW ruimte bij bijvoorbeeld het vastleggen van toewijzingsregels voor sociale woningen. Maar Vlaanderen laat niet alles over aan de lokale besturen.

Beveren: jonge gezinnen in de gemeente houden

Inzetten op betaalbaar wonen zodat de gemeente haar aantrekkingskracht behoudt voor jonge werkende middenklassengezinnen, is ook in het Oost-Vlaamse Beveren al langer een belangrijke bezorgdheid van het bestuur. 'Een aanzienlijk deel van die werkende starters valt tussen twee stoelen,' legt burgemeester **Marc Van de Vijver** uit. 'Ze verdienen enerzijds te veel om in aanmerking te komen voor woonondersteuning via onze Gewestelijke Maatschappij voor Huisvesting, en anderzijds te weinig om een woning te verwerven op de private woningmarkt, waar de nabijheid van Antwerpen de prijzen mee de hoogte in duwt.' De gemeente werkte daarom een eigen reglement uit waar de minimale inkomensgrens voor ondersteuning hoger ligt dan bij de huisvestingsmaatschappij, en maakt ook afspraken met projectontwikkelaars. 'Die afspraken geven de gemeente bijvoorbeeld de mogelijkheid bij nieuwe verkavelingen een bepaald aantal loten tegen 70 procent van de marktwaarde aan te kopen. Die loten verkopen we dan zonder winst door aan wie er volgens het reglement voor in aanmerking komt. Veel jonge mensen hebben op die manier toch een bouwgrond kunnen kopen.'

Huurders kunnen nog steeds bij de Vlaamse overheid terecht voor stimulansen zoals de huurwaarborglening, de huursubsidie en de huurpremie. Lokaal maken ook steeds meer steden en gemeenten het conformiteitsattest verplicht voor huurwoningen. Een woningcontroleur voert dan een conformiteitsonderzoek uit om vast te stellen of de woning wel voldoet aan alle criteria. Een conformiteitsattest bezitten is voor de eigenaar een incentive, aangezien potentiële huurders dit wel eens boven aan hun lijstje van vereisten staan hebben.

Steden en gemeenten spelen ook steeds meer mee in het betaalbaar houden van koopwoningen door eigen onroerende goederen te verkopen onder gunstige voorwaarden (gekoppeld aan bepaalde vereisten), deze te verhuren of zelfs verpachten. Vaak gaat het om bouwgronden die bijvoorbeeld toebehoren aan het OCMW.

In het Oost-Vlaamse Beveren sloot de gemeente een overeenkomst af met een private projectontwikkelaar om een deel van de nieuwbouwapartementen vanuit de gemeente te kunnen aanbieden tegen betaalbaarder condities. In Gent gaan ze nog een stapje verder. Daar zien we dat in 2003 een verzelfstandigd autonoom gemeentebedrijf werd opgericht, Sogent, wat staat voor Stadsontwikkelingsbedrijf Gent. Binnen het kader van een beheersovereenkomst met de stad Gent staat het onder andere in voor de verkaveling van terreinen. Tussen 2007 en 2016 kocht Sogent, met financiële steun van de stad, verkrotte en onderbenutte terreinen in de stad op. Deze werden bouwrijp gemaakt en vervolgens aangeboden aan een specifiek doelpublik: jonge gezinnen met een gemiddeld inkomen. Dat remt ook meteen het fenomeen af dat jonge mensen de stad of gemeente ontvluchten waar zij opgroeiden, net omdat er niets betaalbaar voor hen te vinden is.

Tevens vormt Sogent vaak de tussenschakel tussen private partners en de lokale initiatiefnemers. Vervuilde, moeilijk toegankelijke of versnipperde terreinen stoomt het stads-

ontwikkelingsbedrijf klaar voor een tweede leven. Zo kunnen bijvoorbeeld socialehuisvestingsmaatschappijen of projectontwikkelaars er woningen

het huis uit, word je zelf slechter er been... Bij een klassiek aangekochte woning past de woning zich niet aan de veranderende levenssituatie van zijn

Gezien de huidige woonnood moeten we verder durven denken dan de bestaande initiatieven. We zien her en der al particuliere initiatieven opduiken, waarin steden en gemeenten mogelijk een rol kunnen spelen.

bouwen, kunnen bedrijven er zich vestigen of kan de stedelijke groendienst er parken aanleggen.

Een van de stokpaardjes van Sogent is krottenbestrijding. Bij het aanbieden van deze panden wordt een bijzondere voorwaarde ingelast: de sloop- en heropbouwverplichting.

Alternatieven binnen betaalbaar wonen

Gezien de huidige woonnood moeten we verder durven denken dan de bestaande initiatieven. We zien her en der al particuliere initiatieven opduiken, waarin steden en gemeenten mogelijk een rol kunnen spelen. Zo zien we sinds enkele jaren de terugkeer van de wooncoöperaties. Deze waren in de naoorlogse periode in volle opmars. Tegenwoordig is een wooncoöperatie een autonome organisatie van personen die zich vrijwillig verenigen om hun woonbehoefte te behartigen door middel van een onderneming waarvan ze samen eigenaar zijn en die ze democratisch controleren. Het bijzondere aan dit systeem is dat de coöperatie alle grond en alle gebouwen als volle eigenaar aankoopt, om die vervolgens tegen een maandelijks vergoeding ter beschikking te stellen van de samenwoners en dus coöperanten, want toetreden kan enkel door aandelen van de coöperatie te kopen. De bewoner krijgt woonrecht, wat maakt dat hij eigenlijk huurt bij zichzelf. De stenen zullen nooit zijn eigendom zijn. Het maakt de aanpassing naar geschiktere woonvormen in de loop van de levenscyclus van bewoners ook een pak vanzelfsprekender. Als alleenstaande kom je de liefde van je leven tegen, jullie krijgen kinderen, later gaan die kinderen weer

bewoners aan. Hierin schuilt dus het grote voordeel van de wooncoöperatie. Je kunt gewoon 'doorschuiven' naar een woning die op dat moment voor jou geschikter is.

Een variant hierop is het zogenaamde kangoeroewonen of zorgwonen. Daarbij gaan twee gezinnen samenwonen op één stuk grond, maar wel ieder in een onafhankelijke wooneenheid.

Regelgeving

Een mogelijke hinderpaal bij alle betrekkelijk nieuwe vormen van betaalbaar wonen is de regelgeving. Recent (sinds 16 augustus 2021) werd de regelgeving voor zorgwonen wel aangepast, maar voor veel alternatieve vormen zoals een Community Land Trust (CLT) ontbreken voldoende toepasselijke regels. Het voornaamste principe van de CLT is de scheiding van de grond en de woning. Zo moet enkel de woning aangekocht worden en niet de grond, wat direct een groot deel van de prijs uitmaakt. Echter, coöperatief wonen in Vlaanderen is moeilijk toegankelijk voor woongroepen en zeker voor mensen met lage inkomens: men kan geen lening afsluiten voor de aankoop van aandelen, men heeft geen of minder recht op fiscale voordelen of premies. Er is dus nog werk aan de winkel voor onze beleidsmakers. ■

**WIM RASSCHAERT EN VANESSA VERMEIREN,
RASSCHAERT ADVOCATEN**

Rasschaert advocaten treedt exclusief op als adviseur en raadsman van lokale besturen in Vlaanderen en Brussel en de publieke non-profitsector. Het kantoor bestudeert al geruime tijd de rol van lokale besturen in innovatieve, collectieve en betaalbare woonvormen.

Dwalen met een doel: nieuwe wegwijzers voor kindvriendelijk beleid

Bataljong, de VVSG, HoGent en AP Hogeschool bieden met de publicatie *Dwalen met een doel – lokaal kiezen voor kindvriendelijkheid* een blik op de weg die we in Vlaanderen de voorbije jaren afgelegd hebben qua kindvriendelijkheid. Het werk wil lokale besturen op weg zetten om de overblijvende uitdagingen stevig onder handen te nemen. Twee schepenen bevoegd voor kindvriendelijkheid geven hun commentaar.

Een exacte wegbeschrijving naar kindvriendelijk beleid is moeilijk op te stellen. Kind- en jeugd-vriendelijkheid heeft met van alles en nog wat te maken: mobiliteit, kinderopvang, armoede, vrije tijd, om maar een paar thema's te noemen. Lokaal kiezen voor kindvriendelijkheid is in essentie een dwaaltocht aanvatten: een reis waarbij je je niet gericht naar een bepaalde bestemming verplaatst, maar omzwerfingen maakt om de weg te vinden. Kindvriendelijkheid heeft ook geen vast eindpunt. Het is geen mal waarin je alles kunt passen. Wat is het dan wel? Kindvriendelijk beleid en breed jeugdbeleid krijgen vorm binnen de lokale context, de tijdsgeest, de leefwereld van kinderen en jongeren en zoveel meer zaken die continu

onderhevig zijn aan verandering. Het vergt een proces met bijstellingen, analyses, gesprekken, met als doel de (lokale) samenleving continu kindvriendelijker te maken. *Dwalen met een doel* wil daarbij ondersteuning en inspiratie bieden.

Klaar voor ideeën

Katrien Kenis ziet haar verwachtingen ruimschoots ingelost. Als schepen van Jeugd en voorzitter van het Bijzonder Comité van de Sociale Dienst in Pelt wilde ze graag nog meer doordrongen zijn van kindvriendelijkheid: inspiratie opdoen, voorbeelden aftoetsen aan de situatie in de eigen nieuwe fusiegemeente, kritisch kijken naar voorstellen, niet voor de hand liggende links wat dieper uitpluizen. 'Praktijkvoor-

beelden en handvatten worden in het boek helder gepresenteerd, zodat er telkens een duidelijke link is naar de praktijk. Bovendien kun je kindvriendelijkheid verteerbaar maken voor je collega's die je op dezelfde koers wilt krijgen: je kunt hun hoofdstukken aanreiken die aansluiten bij hun beleidsdomein, zodat ze niet het hele boek moeten doorploegen.' Haar Gentse collega Elke Decruynaere, schepen van Onderwijs, Opvoeding, Gezinsbeleid, Outreachend Werk en Jeugd, vindt in het boek bevestiging van haar stelling dat kindvriendelijkheid en stedelijkheid niet hoeven te botsen. 'Het is een misverstand dat een stad geen goede plek is om op te groeien,' zegt ze. 'Integendeel, het is de beste plek om kinderen voor te berei-

Katrien Kenis:

'Iedereen die voor een gemeente werkt, heeft impact op de leefwereld van kinderen en jongeren, en dus is elke schepen eigenlijk schepen van Kindvriendelijkheid.'

TIJSSVANSTEENBERGE

Samen met fotograaf en sociaal werker Tijs Van Steenberge zochten jongeren van vzw Horizon in Lokeren naar de betekenis van een plek waar ze thuis zijn en komen.

TIJS VAN STEENBERGE

STIJN NODDEN

Elke Decruynaere: 'Kindvriendelijk beleid voeren is werken aan draagvlak, een coalitie smeden met iedereen die hierin een rol kan spelen.'

den op de wereld van morgen. De stad heeft een enorm potentieel aan initiatiefnemers, sociaal kapitaal en organisaties die je samen kunt brengen en kunt activeren voor kindvriendelijk beleid. Als lokale bestuurder heb je in een stad vaak mogelijkheden om voor verschillende bevoegdheden en domeinen tegelijk kind- en jeugdvaardigheid te versterken.'

Kindvriendelijk beleid is... werken aan alles
'Iedereen die voor een gemeente werkt, heeft impact op de leefwereld van kinderen en jongeren, en dus is elke schepen eigenlijk schepen van Kindvriendelijkheid,' vindt Katrien Kenis. Zij neemt het boek mee naar de jaarlijkse bijeenkomst van de werkgroep van burgemeester en schepenen met het diensthoofd van ieder beleidsdomein.

'Ik wil hen met praktijkvoorbeelden inspireren en lokale gangmakers van kindvriendelijkheid van hen maken.' Als schepen van Onderwijs vond Elke Decruynaere het hoofdstuk over de kindvriendelijke school inspirerend. 'Vooral de concrete bouwstenen om de school vorm te geven vanuit kinderrechten trokken mijn aandacht,' zegt ze. Voor haar benadrukt het boek ook nog het belang van lokaal maatwerk, van mensenwerk, inzet, expertise, vertrouwen en sterke partnerschappen. 'In Gent legden we de klemtoon aanvankelijk vooral op kinderen, tot de jeugdraad me erop wees dat we in kindvriendelijk beleid ook aandacht moeten hebben voor de jongeren. We verhoogden het budget voor jeugdwerk voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties. De noden, de cri-

teria om dat budget in te zetten legden we samen met het middenveld vast.' In Pelt wil Katrien Kenis nog concreet bekijken hoe het bestuur het OCMW dichterbij de mensen kan brengen door bijvoorbeeld zitdagen te organiseren in het Huis van het Kind – dat ook nog in zijn kinderschoenen staat: 'Zij kunnen dan extra informatie geven over studietoelages en over kinderopvang, administratieve ondersteuning bieden enzovoort.' Elke Decruynaere heeft ook het hoofdstuk over werken aan welzijn met bijzondere aandacht gelezen. 'Investeren in een sterke basis, in goede preventie en een sterk eerstelijnsaanbod, met aandacht voor samenwerking en overleg met het middenveld en andere partners: het zijn geen compleet nieuwe inzichten, maar het is goed om

TJIS VAN STEENBERGE

wat ik in de praktijk ervaar, ook zo expliciet te lezen.’

Wat betreft regulering van het gedrag van jongeren in de publieke ruimte schetst het boek voor Decruynaere ook de kern van sterk jeugdbeleid: jongeren zichzelf laten zijn, jongeren jong durven laten zijn, niet alleen op hun kamer, maar ook in de openbare ruimte. ‘Het spanningsveld tussen preventie, repressie en kindvriendelijk beleid werd door corona nog meer op

de spits gedreven. Het pleidooi om nog meer beleidsoverschrijdend te werken, op het vlak van welzijn van jongeren, op het vlak van inspraak, door jeugdconsulenten mee advies te laten geven bij ontwerp van publieke ruimte: dat blijft hangen. Wat ik zeker meeneem, is de bekommernis om het recht op participatie en inspraak te garanderen bij GAS-wetgeving, verder dan de verplichte adviesvraag aan de jeugdraad.’ Uit het boek blijkt nog dat het Label

Kindvriendelijke Steden & Gemeenten een hefboom kan zijn voor alle lokale besturen. ‘Ik wil al mijn collega-schepenen oproepen om naar dat label te streven, en jeugdraden kunnen hun bestuur er zeker toe aanmanen. Ook wat betreft lokaal sociaal beleid, buitenschoolse opvang en activiteiten en gezinsbeleid krijgen we de regie toegewezen. Het boek toont mooi het effect van het vertrouwen dat we als lokaal bestuur krijgen om die regie op meerdere beleidsdomeinen met betrekking tot kinderen en jongeren te voeren.’

Vooruit kijken

Dwalen met een doel biedt een kader voor alle beleidsdomeinen en diensten, het geeft een stevige basis én energie om aan kindvriendelijkheid te werken. Daarover zijn beide schepenen het eens. Het belang van politiserend werken is een element dat voor Elke Decruynaere nog verder uitgewerkt mag worden. ‘Kindvriendelijk beleid voeren is werken aan draagvlak, een coalitie smeden met iedereen die hierin een rol kan spelen,’ legt ze uit. ‘Om ervoor te zorgen dat iedereen mee is, ook kinderen en jongeren in kwetsbare situaties, is de strategie van politiserend werken echt belangrijk.’ ■

IMKE PICHAL, BATALJONG VZW /

CHRIS PEETERS, VVSG-STAFMEDEWERKER JEUGD EN SPORT

Leefwereld in beeld

Elk hoofdstuk wordt voorafgegaan door een sterk beeld, gemaakt door jongeren van vzw Horizon in Lokeren. Samen met fotograaf en sociaal werker Tijs Van Steenberge zochten ze naar de betekenis van een plek waar ze thuis zijn en komen, naar de mensen die kleur geven aan thuis zijn, naar de plekken die hen ook toebehoren doordat ze erin bewegen. Het resultaat zijn foto's die zichtbaar maken waar kindvriendelijkheid om draait: zorgen dat alle kinderen en jongeren zich thuis voelen in hun eigen omgeving.

Het boek bestellen kan via

<https://bataljong.be/bestel-dwalen-met-een-doel>

Meer weten over kindvriendelijkheid?

bataljong.be/boost-je-kennis/kindvriendelijke-steden-en-gemeenten

www.kindvriendelijkestedenengemeenten.be

Imke.pichal@bataljong.be

Restwarmte uit afvalverwerking: intercommunales zijn voortrekker

De verwarming van gebouwen van alle slag slokt veel energie op. Hier valt qua klimaat dus nog veel vooruitgang te boeken. Maar eenvoudig is dat niet. Het is bijvoorbeeld onmogelijk op korte termijn alle woningen te renoveren waar de energetische kwaliteit niet optimaal is. Inzet van restwarmte uit afvalverbranding kan dan de uitkomst zijn.

Het belang van warmte binnen de energiemix is moeilijk te overschatten. Ruim 60% van die mix – uitgaande van de combinatie gas/elektriciteit – wordt gebruikt voor de verwarming van gebouwen: zowel woningen als tertiaire en industriële gebouwen, inclusief verwarming van water. Om onze samenleving klimaatneutraal te maken zullen er op dat

vlak flink wat maatregelen nodig zijn. Renovatie van het patrimonium is er daar een van. Tegelijk is de energetische kwaliteit van dat patrimonium in Vlaanderen vrij laag; een groot deel ervan zal ook in 2050 nog bestaan, en op zichzelf niet in staat zijn de klimaatdoelen te bereiken. Collectieve warmtevoorziening zal daarom aan betekenis winnen, zeker in buurten

waar doorgedreven renovatie van woningen te duur is. En laat het nu net de Vlaamse afvalintercommunales zijn die hierin een belangrijke rol te vervullen hebben. Zij investeerden in het verleden in verwerkingscapaciteit voor de verbranding van niet-recyclebaar afval, dat blijft bestaan ondanks alle inspanningen qua preventie en selectieve inzameling. Hun installaties

produceren bij die verbranding altijd elektriciteit. Tegelijk zijn ze in veel gevallen de katalysator voor de ontwikkeling van een lokaal warmtenet, zodat ook de restwarmte nuttig kan worden aangewend.

Warmtenetten om naar op te kijken

Neem de installatie van ISVAG te Wilrijk, die vandaag drie megawatt warmte levert aan een bedrijventerrein in hun buurt (Terbekehof). Onder meer het bedrijf Essers neemt er warmte af, en in het voorjaar van 2021 zijn bijkomende afnemers aangesloten op het warmtenet. Ze plannen er een vernieuwing van de installatie. Daarbij zou het warmtenet fors worden uitgebreid, zodat meer dan vijftig megawatt aan warmte nuttig gebruikt kan worden. Dat komt overeen met het jaarlijks verbruik van ongeveer 40.000 gezinnen. Het nieuwe warmtenet zou daarbij leveren aan de wijk Nieuw-Zuid, Blue Gate Antwerp, sociale woonprojecten, nieuwe woonwijken in de buurt, maar ook aan bedrijven zoals Agfa Gevaert en Bekaert en ziekenhuizen zoals het UZA. MIROM Roeselare zet al jaar en dag sterk in op warmtenetten. In 2016 en 2018 waren er forse investeringen

om het oorspronkelijke warmtenet, in dienst sedert 1986, in omvang te verdubbelen. In 2019 volgde nog een uitbreiding naar nabijgelegen sites met groenteteelt en warmtebehoefte. In 2020 was er ook hier invloed van corona. De tijdelijke sluiting van aangesloten scholen, zwembaden en sportinfrastructuur leidde tot een daling van

Collectieve warmtevoorziening zal aan betekenis winnen, zeker in buurten waar doorgedreven renovatie van woningen te duur is.

de afname in dat type gebouwen. Dat werd evenwel goedge maakt doordat er in 2019 andere afnemers bij waren gekomen die in 2020 volledig operationeel werden. Zo werd 2020 toch nog een recordjaar voor de installatie wat betreft geleverde warmte. De komende jaren verwachten ze een verdere toename, omdat er nog heel wat nieuwe projecten in de steigers staan. Daarbij zitten ook innovatieve praktijken zoals koelen via het warmtenet. 'Het warmtenet is een van de vier pijlers in het klimaatprogramma van de

stad Roeselare,' vertelt burgemeester Kris Declercq. 'Het is heel belangrijk om volop in te zetten op duurzame warmtebronnen, zoals het warmtenet, om daarmee de CO₂-uitstoot te verminderen. Als stad geven we zelf ook het goede voorbeeld. Ons nieuwe stadhuis dat in de steigers staat, wordt het duurzaamste stadhuis van Vlaan-

deren en het zal ook aangesloten worden op het warmtenet. Daartoe wordt een nieuwe tak van het warmtenet aangelegd in het centrum en zullen ook andere gebouwen in dat stadsdeel de kans krijgen om gebruik te maken van het warmtenet. Momenteel beschikken we over negentien kilometer warmtenet, er is nog twee kilometer bij gepland.'

Restwarmte reikt ver

In Harelbeke verwerkt IMOG huishoudelijk en bedrijfsafval. Naast elek-

Het voorbeeld van de stad Brugge illustreert hoe lokale warmtezoneringsplannen een essentiële rol spelen in de verdere ontwikkeling van warmtenetten.

triciteit produceert het warmte, die het in eerste instantie gebruikte voor de eigen infrastructuur maar ook leverde aan een nabijgelegen bedrijf dat er betonwelfsels mee produceert en droogt. Op die manier spaart het bedrijf in zijn industrieel proces jaarlijks 130.000 liter stookolie uit. De gemeente Kuurne besliste voor de ontwikkeling van de nieuwe wijken Groeninghe Ververij en Leieboorden warmtenetten in te zetten voor de verwarming van 700 woningen. 'In het najaar van 2011 was er een klein krantenartikel waarin het idee restwarmte van IMOG te gebruiken werd geschetst,' zegt Annelies Vandenbussche, schepen van Energie. 'Dat leek toen ondenkbaar, maar ondertussen wordt Kuurne steevast gebruikt als pionier, want we hebben het warmtenet via een onderboring van de Leie tot in Kuurne gebracht, een uniek technisch huzarenstukje. We willen deze pioniersfunctie voortzetten en in de toekomst ook eigen publieke gebouwen aansluiten.' In 2016 startte Eandis met de aanleg van 6,6 kilometer geïsoleerde leiding om de warmte van de installatie naar de nieuwe wijken te brengen. De stad Harelbeke plant op haar beurt verschillende belangrijke stadsvernieuwingsprojecten en wil ook hier nuttig gebruik maken van de restwarmte van de verbrandingsinstallatie van IMOG. Zo wil de stad eigen gebouwen aansluiten en bouwpromotoren zoveel mogelijk aanmoedigen dat voorbeeld te volgen. Daarnaast overweegt IMOG om restwarmte via containers of per schip te transporteren. Daarbij slaat men de energie op in een transportmedium (water of natriumacetaat), op een temperatuur van ongeveer 95°C om dat vervolgens te vervoeren binnen een relatief beperkte afstand. Zo kan men het leveren bij een afnemer waar het net nog niet voorbijkomt. Men kijkt daarvoor vooral naar gebouwen of installaties met een continu warmteverbruik, zoals zwembaden, grote openbare gebouwen of waterzuiveringsinstallaties.

Klimaatuitdaging: uitstoot verminderen

Het warmtenet Brugge van afvalintercommunale IVBO is een pionier bij de warmtenetten in Vlaanderen. Het werd in 1982 aangelegd tussen de afvalverbrandingsinstallatie van IVBO, AZ St.-Jan en het Penitenti-air Centrum Brugge (PCB). Daarnaast werden een bijkomende tak en bijkomende verbruikers (o.a. bedrijven, tertiair, residentieel) aangesloten. Het net is evenwel dringend aan vernieuwing toe, al levert het jaarlijks nog 45 GWh en heeft het in zijn huidige levensduur al een equivalent van 260.000 ton CO₂ bespaard. De stad Brugge wil het warmtenet een belangrijke rol geven in zijn plannen om de klimaatdoelstellingen te bereiken en de stad CO₂-neutraal te maken. Daarom ligt nu een renovatieproject op tafel voor het vervangen van de kern van het bestaande net. Daarbij zou men extra mogelijkheden voor afzet willen opnemen. Het voorstel mikt op een potentiële verhoging van het vermogen van 15 MW vandaag tot 35 MW in de toekomst. De 45 GWh die vandaag geleverd wordt, kan opgetrokken worden naar 70 GWh en zelfs tot 90 GWh, mits ingezet wordt op bijkomende warmtetakken van lagere temperatuur en/of bijkomende potentiële warmtebronnen in de buurt. De warmtevraag voor gebouwenverwarming in Brugge bedraagt ruim 1000 GWh. Het uitgebreide warmtenet zou zo kunnen instaan voor bijna 10% van de gebouwenverwarming in Brugge, wat door zijn historisch patrimonium (stadhuis, belfort...) niet of erg moeilijk CO₂-arm verwarmd kan worden met bijvoorbeeld warmtepompen. Schepen Minou Esqueten: 'Onze steden klimaatneutraal maken is overal een uitdaging, maar een middeleeuwse binnenstad als Brugge fossielvrij verwarmen is nog een ander paar mouwen. Wij zijn daar-

om gestart met de opmaak van een warmtezoneringskaart, als eerste stevige stap om de visie en het beleid betreffende duurzame warmte voor Brugge richting te geven en wetenschappelijk te onderbouwen én een kompas te vormen voor toekomstig ruimtelijk beleid. Uit de studie, uitgevoerd door Kelvin Solutions, blijkt dat een warmtenet met een duurzame warmtebron kostenefficiënter is dan een diepgaande renovatie van de hele binnenstad. Brugge voert momenteel een haalbaarheidsstudie uit voor een dergelijk warmtenet.'

Ook andere afvalintercommunales gebruiken de restwarmte van de verwerking van niet-recycleerbaar afval. Zo levert het warmtenet van Oostende restwarmte van de afvalverbrandingsinstallatie IVOO voor de verwarming van appartementsgebouwen en openbare gebouwen. IVAGO verwerkt jaarlijks ongeveer 100.000 ton brandbaar huishoudelijk afval en levert, naast elektriciteit aan het openbare net, warmte aan het Universitair Ziekenhuis Gent en het ernaast gelegen bedrijf Eastman. Vaak kijkt men continu naar bijkomende mogelijkheden die zich in de toekomst kunnen aandienen.

Het voorbeeld van de stad Brugge illustreert hoe lokale warmtezoneringsplannen een essentiële rol spelen in de verdere ontwikkeling van warmtenetten. Die plannen zullen scherper duidelijk moeten maken waar collectieve warmtevoorziening noodzakelijk is om de klimaatdoelen te bereiken. Afvalintercommunales met eigen verwerkingsinstallaties hebben daar alvast niet op gewacht. Ze leveren vandaag naast elektriciteit al heel wat restwarmte en helpen zo de CO₂-uitstoot structureel te verlagen. ■

CHRISTOF DELATTER WAS MEDEWERKER BIJ INTERAFVAL EN WAARNEMEND DIRECTEUR OMGEVING VVSG TOT 31 JULI 2021

Tien principes om met energiegemeenschappen te beginnen

Energiegemeenschappen zijn een middel om de klimaatdoelstellingen te halen. Omdat klimaattransitie noodzakelijk is, willen lokale besturen meewerken aan de totstandkoming van die energiegemeenschappen.

Energiegemeenschappen groeperen afnemers en producenten van energie. Ze zijn een manier om collectieve energieactiviteiten te 'organiseren' via een open, democratisch systeem. Door de consument actief aan te spreken kunnen we de hernieuwbare energie verder invoeren, zodat alle verbruikers, burgers, kmo's en lokale besturen toegang krijgen tot groene stroom en bijdragen aan de integratie van deze energie in een flexibeler energiesysteem. Energiegemeenschappen vinden hun basis in twee Europese richtlijnen die deel uitmaken van het 'Clean Energy for all European package' dat al op 30 november 2016 door de Europese Commissie werd gepubliceerd. Vlaanderen werkte al een decretale basis uit en de Vlaamse regering is gestart met de besprekingen over de uitwerking en de uitvoeringsbesluiten in verband met energiegemeenschappen.

In het VVSG-memorandum vroeg de VVSG de mogelijkheid om lokaal hernieuwbare energie te creëren en zo eigen gemeentelijke keuzes te maken. Op basis van diepgaande besprekingen met haar leden formuleerde de VVSG een standpunt omtrent de energiegemeenschappen met daarin tien belangrijke principes of aandachtspunten. De VVSG wil immers dat de energiegemeenschappen de transitie naar een klimaatneutrale samenleving tot stand brengen. ■

CEDRIC DEPUYDT IS VVSG-STAFMEDEWERKER ENERGIE & KLIMAAT

Lees het volledige standpunt op www.vvsg.be/energiegemeenschappen

10 aandachtspunten

1. De energiegemeenschappen worden het best zoveel mogelijk via het bestaande net gerealiseerd. Zo krijgt de energietransitie op een sociale manier vorm, dankzij de bestaande solidarisering.
2. We krijgen iedereen in de maatschappij alleen mee in deze omschakeling, als we de energietransitie inzetten om de sociale ongelijkheid te verkleinen.
3. De lokale energiehuizen staan het dichtst bij de burger, ze zijn perfect geplaatst om de burgers te begeleiden en te ontzorgen en aan te zetten tot efficiënt energiegebruik en tot het renoveren van meer woningen.
4. De energiegemeenschappen moeten een systeem uitdokteren dat het meest hernieuwbare energie produceert, bijvoorbeeld door energie met elkaar te delen.
5. Met een eenvoudige en gemakkelijk uit te voeren regeling kan iedereen de principes van de energiegemeenschappen vlot begrijpen.
6. Lokale besturen hebben het beste zicht op de lokale situatie en moeten sturen en beslissen bij het tot stand komen van warmtenetten op hun grondgebied.
7. Net zoals bij eengezinswoningen is het bij meergezinswoningen en appartementen belangrijk dat heffingen en distributiekosten pas worden aangerekend zodra de opgewekte energie het gebouw verlaat, en dat ze niet aangerekend worden tussen de verschillende tellers binnen hetzelfde gebouw.
8. Als we kunnen inzetten op peak shaving, flexibiliteit of buurtbatterijen door bijvoorbeeld gebruik te maken van de flexibele opslagcapaciteit van elektrische deelwagens, zetten we stappen vooruit, zowel voor energietransitie en flexibiliteit als voor mobiliteit en ruimtegebruik.
9. Het is raadzaam in de wijze waarop je de energiekosten aanrekent, de component energie zoveel mogelijk te scheiden van de andere kosten en belastingen. Kies voor een tarifiering waarbij duurzame energie een voordeel krijgt tegenover energie met een fossiele origine.
10. Vanuit de sterkte van elk eigen organisatiemodel kunnen lokale besturen samen met burgers en lokale bedrijven hun krachten bundelen om, vanuit de energiegemeenschappen en via de methodiek van positieve energie, versneld hun engagementen van de Burgemeestersconvenanten na te komen.

Elia promoot STEM-onderwijs

Elia ontwikkelt en onderhoudt het Belgische hoogspanningsnet. Dit zorgt voor infrastructuurprojecten met impact op de omgeving. Elia werkte, in functie van het type project, een beleid met maatregelen uit waaronder verschillende STEM-initiatieven. Met de start van het nieuwe schooljaar, zet Elia deze initiatieven in de kijker. Wie weet zijn we actief in uw gemeente!

Klasbezoek aan werf

Scholen, die in de buurt van een Elia-werf liggen of hinder ondervinden, krijgen de vraag of er interesse is in een **werfbezoek of gastcollege**. In de gemeenten Kinrooi en Maaseik ging school Mosa-RT hierop in en bracht een bezoek aan het project Massenhoven- Van Eyck. Scholen die hierin interesse hebben, kunnen Elia uiteraard altijd zelf contacteren.

STEM-workshops

Elia ondersteunt de **Techniek en Wetenschaps-academie (TWA) Limburg**. De gemeente Ham bracht Elia in contact met deze organisatie. Elia en TWA Limburg werkten verschillende workshops uit. Vanaf september gaat dit initiatief in 7 Limburgse scholen van start.

In Oost- en West-Vlaanderen ondersteunt Elia een gelijkaardige actie. Kinderen uit de lagere school kunnen op woensdagnamiddag **bij leren over techniek**. In 107 gemeentes geven vrijwilligers zich op om deze workshops te begeleiden. Enkele Elia-medewerkers tekenen hier present.

Doe- en speldoos

Elia ontwikkelde ook een doe- en speldoos "ElectricITY" voor het 5de en het 6de leerjaar. Leerlingen komen op een speelse en proefondervindelijke manier in contact met het ingewikkelde **thema van de energietransitie**. Leerkrachten die interesse hebben in een doe-en speldoos kunnen contact opnemen via electricity@elia.be.

Elia maakte een VLOG over de **energietransitie**. Benieuwd naar het verhaal? Scan de QR-code.

Meer info?

elia.be

omwonenden@elia.be

0800 11 089

Elia projects

WIE

Tina Bacquaert en Melanie Corty

WAT

Tina en Melanie werken beiden als brugfiguur voor de stad Oostende. Respectievelijk voor het secundair en basisonderwijs.

HOE

De brugfiguren werken in nauw contact met het zorgteam en de leerkrachten. Via een netoverschrijdende aanpak en dialoog met diverse doelgroepen trachten ze de brug te slaan tussen ouders, kinderen, scholen en relevante partners.

WAAROM

Een gekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs is een van de hefboomen in het armoedebeleidsplan van de stad Oostende.

HOELANG

Tina is werkzaam als brugfiguur sinds augustus 2020, Melanie al sinds september 2019. De Oostendse brugfigurenwerking bestaat 17 jaar en is uitgegroeid tot een team van 9 brugfiguren, onder leiding van een coach en diensthoofd.

Onderwijs is een essentiële bouwsteen voor de ontwikkelings- en ontplooiingskansen van kinderen en jongeren. Dit is echter niet altijd een evidentie. Ouders en jongeren struikelen wel eens over obstakels die verhinderen dat jongeren de vruchten van hun opleidingsloopbaan kunnen plukken: van een beperkte talenkennis tot een gebrek aan middelen, informatie of steun. De brugfiguren zetten in op de randvoorwaarden die hiervoor nodig zijn, via advies en praktische ondersteuning, maar ook door samen op pad te gaan of een luisterend oor te bieden. 'Een vertrouwensband is essentieel voor ons werk. Het is belangrijk dat ouders en jongeren weten wie de brugfiguren zijn, maar ook dat ze de stap naar ons durven zetten bij problemen,' aldus **Tina en Melanie.**

Het takenpakket van een brugfiguur omschrijven is geen sinecure. Elke werkdag is anders, afhankelijk van de vragen die ze krijgen en de personen met wie ze in contact komen. De stad Oostende heeft drie soorten brugfiguren: die voor basisonderwijs, die voor secundair onderwijs en de vlinderbrugfiguren. De vlinderbrugfiguren bundelen de expertise van 17 jaar brugfigurenwerking en bieden die als beleidsmatige ondersteuning aan voor scholen zonder brugfiguur. De positie van de brugfiguren is uniek

door de neutraliteit die ermee verbonden is. Hun werkveld situeert zich hoofdzakelijk in de school en nabije omgeving. 'Eigenlijk zegt de functietitel heel bondig waaruit onze opdracht bestaat: wij proberen de brug te slaan tussen scholen, gezinnen en sociale partners. De ene dag krijgen we een vraag van een school binnen die gemerkt heeft dat een van de kinderen vaak met een lege brooddoos naar school komt, of een melding van spijbelgedrag, terwijl de andere dag ouders of kinderen zelf contact met

STEFANDEWICKERE

De brug slaan tussen gezin en onderwijs

ons opnemen om advies te vragen of de weg te vinden naar praktische ondersteuning,' leggen Tina en Melanie uit. Het type dienstverlening dat de brugfiguren bieden is zo divers als je maar kunt indenken. Van bijstand in het kader van rechtentoeikening en sociale tegemoetkomingen tot onderzoek naar vrijetijds mogelijkheden voor kinderen en jongeren, begeleiding naar geestelijke gezondheidszorg en andere relevante organisaties, praktische ondersteuning bij het invullen van documenten of een zoektocht naar een geschikte bril of betaalbare laptop. 'Het voornaamste verschil tussen mijn werkdag en die van Melanie is dat zij voornamelijk met gezinnen in contact staat, terwijl ik me vooral richt op de dagelijkse kopzorgen die de schoolloopbaan van jongeren bemoeilijken. Vorig jaar had ik bijvoorbeeld een jongere van wie de ouders naar het buitenland vertrokken waren. Zij kreeg de kinderbijslag doorgestort, maar daar kwam ze niet mee rond. Ik heb dan samen met haar de procedure doorlopen om een leefloon aan te vragen, zodat geldzaken haar opleiding niet in de weg staan,' vertelt Tina. 'Bij mij ligt de nadruk inderdaad eer-

der bij de ouders en de noden die zij ervaren,' verduidelijkt Melanie. 'De doelgroep is anders, maar de vragen en initiatieven zijn even gevarieerd. Neem nu de sterke digitalisering van het onderwijs. Digitale tools en vaardigheden zijn, onder andere ten gevolge van de coronacrisis, belangrijker dan ooit, ook voor de ouders. Ik kan hen als brugfiguur dan wegwijs maken in de wereld van digitale oudercontacten, brieven en facturen. Maar er zijn ook talrijke andere behoeften en initiatieven, zoals een bezoek aan de bibliotheek samen met de ouders en hun kinderen. Door ouders mee te nemen naar de plaatselijke bibliotheek en een woordje uitleg te geven waar nodig, kan ik de drempel verlagen om samen te leren en te lezen met hun kind.'

Een belangrijk element in het werk dat de brugfiguren leveren, is dat zij hiervoor sterk afhankelijk zijn van hun doelgroepen. Als een ouder of jongere geen hulp wenst, houdt het meteen ook op. Wat niet wegneemt dat ze steeds bereikbaar blijven indien men toch de draad weer wil opnemen. Het is niet hun taak met de vinger te wijzen indien zij bepaalde probleemsituaties zelf opmerken of doorgespeeld krijgen via andere partijen. Constructieve dialoog is altijd het vertrekpunt. 'Dat houdt ook in dat er grenzen zijn aan wat je als brugfiguur kunt doen,' merkt Tina op. 'Wij hebben allebei een goede verstandhouding met de scholen binnen ons werkgebied, maar soms botsen we wel op tegenstrijdige verwachtingen en belangen. Is een leerling vaak afwezig, dan kunnen we op vraag van de school contact proberen te leggen, maar dat levert niet meteen zichtbaar resultaat op. Wij proberen iets aan de achterliggende redenen te doen – bijvoorbeeld

mentale problemen, een moeilijke thuis-situatie of financiële kwesties – maar we leggen niets op.' 'Het is zelfs een goede zaak dat ons takenpakket dat niet vereist,' vult Melanie aan. 'De vertrouwensband tussen ons en onze contacten is net onze sterkte. Indien zij ons niet proactief durven aanspreken wanneer ze met vragen zitten, kom je al snel tot stilstand. Vertrouwen opbouwen is ook niet altijd eenvoudig. Dat vraagt tijd en geduld. Het kan ook heel klein beginnen, met een losse babbel aan de schoolpoort of een informeel kennismakingsgesprek thuis.' Het is ook om die reden dat zowel Tina als Melanie authenticiteit aanhaalt als de belangrijkste vaardigheid waarover een brugfiguur moet beschikken. 'Belangrijk is dat je te allen tijde honderd procent jezelf blijft, want kwetsbare personen – en zeker jongeren – voelen aan wanneer je een personage speelt,' vertelt Melanie.

Net omdat de verschillende collega's elk hun eigen werkwijze en verhalen hebben, proberen de verschillende brugfiguren ondanks hun zelfstandige werking ook steeds direct contact te houden en geregeld de koppen bij elkaar te steken. Elke brugfiguur heeft bovendien een uitgebreide kennis van de sociale kaart en oefent een signaalfunctie uit ten aanzien van het beleid. Zo ondersteunt een brugfiguur ook mee het schoolteam, zowel praktisch als beleidsmatig, in het communiceren met, het bereiken van en betrekken van ouders en jongeren. 'Het is immers niet gewoon een extra werkkraacht, je gaat een engagement aan om kinderen en jongeren alle ontplooiingskansen te geven. Wat hun achtergrond of situatie ook mag zijn,' besluiten Tina en Melanie. ■

TOMAS COPPENS IS REDACTEUR VAN LOKAAL

agenda

ONTDEK ONS UITGEBREID OPLEIDINGSAANBOD OP WWW.VVSG.BE/OPLEIDINGEN

oktober

Gent 7 oktober en 9 november
(meer datums online)

Welkom in de diverse gemeente!

Is jouw gemeente ook superdivers? Heb je het gevoel dat je sommige doelgroepen moeilijker bereikt? In deze vorming leer je herkenbaarder, begrijpelijker en toegankelijker communiceren, onder meer door verhalen en filmpjes te maken die diverse inwoners verbinden.
vvsg.be/opleidingen

Brussel 7 oktober

Release SDG-monitor 2021

Wat is de SDG-score van jouw gemeente? En welke voortgang maken we met de Vlaamse gemeenten richting Agenda 2030? Verneem het bij de presentatie van de update van sdgmonitor.be.
www.ideaconsult.be/nl/release-sdg-monitor-2021

ONLINE Inspiratiesessies: 28 oktober

ONLINE Masterclass: 30 november

(meer datums online)

Ga in het najaar mee op Expeditie Data

Met dit programma leer je over de mogelijkheden van data voor een slimme gemeente, krijg je inzicht in mogelijke datatoepassingen en het aanbod op de markt en maak je kennis met enkele instrumenten die je helpen om dataprojecten te starten. We organiseren vijf digitale inspiratiesessies, twee trainingen Power BI voor medewerkers en/of mandatarissen van lokale besturen en een masterclass Datagedreven innoveren.
vvsg.be/opleidingen

Gent 7 en 14 oktober

Projectmanagement

In deze opleiding krijg je de methodiek van projectmatig werken onder de knie, een belangrijk element in het

instrumentarium van organisatieontwikkeling. Met deze werkwijze bereik je een vooropgesteld resultaat dat beantwoordt aan geëxpliciteerde kwaliteitscriteria. In de sessies is er ruimte voor uitwisseling en oefeningen en kunnen er specifieke accenten gelegd worden op vraag van deelnemers.

vvsg.be/opleidingen

Leuven 11 oktober
(meer datums online)

Kinderopvangcaravan baby's en peuters

Om kinderbegeleiders te inspireren reist de Kinderopvangcaravan het hele land door, en organiseren we op vijf dagen gratis vorming. Baby's en peuters blijven boeien, de ouders onthalen en verwelkomen, zorg dragen voor jezelf en je collega's zijn maar enkele van de vele taken die kinderbegeleiders dagelijks vervullen. Elke dag opnieuw kan de kinderopvang op hun inzet rekenen.
vvsg.be/opleidingen

ONLINE driedaagse op 11, 14 en 18 oktober

Opleiding beginnende interne taalcoaches

Is de kennis van het Nederlands een knelpunt voor sommige medewerkers? Werk dan met taalcoaches. In deze interactieve opleiding voor beginnende taalcoaches komen verbindende gesprekstechnieken, principes van communicatie en begeleiding van anderstaligen aan bod.
vvsg.be/opleidingen

Gent start 12 oktober

Integer leiding geven in de zorg

In deze opleiding scherp je je kennis en vaardigheden aan met betrekking tot alle facetten van het managen van integriteit: het morele leerproces in de organisatie, regels stellen, integriteitsschendingen voorkomen en zorgvuldig omgaan met signalen en vermoedens van schendingen.
vvsg.be/opleidingen

Hasselt 14 oktober

Re-integratie van medewerkers: van beleid naar praktijk op 1 dag

Re-integratiebeleid werkt pas als het naast een visie ook 'handen en voeten' krijgt. Tijdens deze training krijg je een instrument om dat beleid vorm te geven, een concreet voorbeeld van een re-integratieplan, goede praktijken uit andere openbare besturen en een voorzet voor een stappenplan om dit alles in de praktijk te brengen.
vvsg.be/opleidingen

Gent 19 oktober

Antwerpen 2 december

Leidinggeven voor ploegbazen

Als leidinggevende een ploeg aansturen is een hele uitdaging omdat elke medewerker verschillend is. Samen staan we stil bij de rol van de ploegbaas als leidinggevende en bekijken we hoe je van je medewerkers een gemotiveerd team kunt maken dat goed werk aflevert. We vertrekken vanuit je eigen ervaring en analyseren en bespreken werksituaties.
vvsg.be/opleidingen

Brussel tweedaagse op 21 en 28 oktober

Telewerken en leidinggeven vanop afstand

De nieuwe manier van werken is wettelijk voor alle leden van het team, maar toch vooral voor de leidinggevenden. Want hoe maak je goede werking mogelijk, als iedereen tijd- en plaatsonafhankelijk werkt? In deze opleiding ligt de nadruk op communicatie en kennisuitwisseling, gecombineerd met de ontwikkeling van een helder inzicht in de potentiële persoonlijke evolutie van de deelnemers.
vvsg.be/opleidingen

STUDIEDAG

ONTWERP RUIMTE VOOR DE FIETS

Donderdag 7 oktober 2021, 9u - 16u30

30CC/Minnepoort, Dirk Boutsiaan 62, 3000 Leuven

Hoe creëer je meer fietskwaliteit én een hogere belevingswaarde voor actieve weggebruikers?

Inschrijven en info via
www.fietsberaad.be

©Foto Bloemmolensbrug, Harelbeke: bild.wtf | Landschapsarchitect: Bureau Bas Smets | Ontwerp: ZJA (architecturaal) en SBE (structureel)

Op zoek...

naar nieuwe collega's?

De VVSG biedt verschillende tariefformules aan voor de plaatsing van vacatures, zoals een gezamenlijke formule met Poolstok. www.vvsg.be/vacatures.

ONLINE 25 oktober

Gent 26 oktober

VVSG-Woondag

Op maandag 25 en dinsdag 26 oktober vindt de 2de editie van de VVSG-Woondag plaats. Samen met hoofdpartner stad Gent hebben we ervoor gekozen om de Woondag te spreiden over twee dagen. Op maandag 25 oktober bieden we 17 digitale sessies aan, boordevol informatie en inspiratie, met o.a. econoom Paul De Grauwe en professor Koen Hermans. Op dinsdag 26 oktober kun je deelnemen aan verschillende werkbezoeken in Gent. We focussen op de renovatiegolf in het woningbestand, op betaalbare woonprojecten en op brede stadsontwikkelingsverhalen. Ontdek het volledige programma online. opleidingen.vvsg.be/woondag

ONLINE 26 oktober

Employer branding: zet je vacatures extra in de kijker bij VDAB

Rekruteren is meer dan je vacature online plaatsen. Het gebeurt vandaag heel anders dan pakweg tien jaar geleden. Employer branding is daarom niet langer een prettig extraatje maar een must! Tijdens deze digitale infosessie ontdek je hoe de VDAB je daarbij kan helpen. Je krijgt de nodige tips en tricks, advies en tools om succesvol te kunnen rekruteren. vvsg.be/opleidingen

Gent 28 oktober

(Meer datums online)

Storytelling: Jouw superdiverse gemeente in beeld: van verhaal tot video

Steden en gemeenten zijn de dag van vandaag superdivers en bulken van inspirerende verhalen. Wil je met verhalen en filmpjes een diverse doelgroep bereiken? Wil je medewerkers of vrijwilligers die zich inzetten voor het samenleven in diversiteit in de kijker zetten, of je aanbod beter bekend maken? In deze interactieve sessies leer je verbindende verhalen vertellen via storytelling, en zie je hoe je snel en goedkoop knappe video's kunt maken. vvsg.be/opleidingen

Diksmuide 29 oktober

Pelt 8 november

(Meer datums online)

Kinderopvangcaravan schoolgaande kinderen

Goede kinderopvang vraagt mensen met het juiste talent op de juiste plaats. De inzet van een kinderbegeleider is doorslaggevend: kinderen stimuleren, rekening houden met hun noden, met hen spelen en ravotten. Elke dag weer. Om de kinderbegeleiders te inspireren reist onze Kinderopvangcaravan het hele land door. vvsg.be/opleidingen

03-10-2021

GEMEENTE BRASSCHAAT

Afdelingshoofd financiën

WELZIJNSKOEPEL WEST-BRABANT

Schuldhelpverlener/juridisch medewerker

GEMEENTE MOL

Taalcoach basisonderwijs

STAD ROESELARE

- Diensthooft publiekswerking

- Maatschappelijk werker

GEMEENTE WINGENE

Sportpromotor

04-10-2021

LOKAAL BESTUUR EDEGEM

Deskundige digitale media en projecten

IOK

Renovatiecoach

05-10-2021

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Ruimtelijk planner

GEMEENTE GRIMBERGEN

Deskundige vergunningen

STAD AALST

Deskundige budget

06-10-2021

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Adviseur digitale transformatie

STAD LEUVEN

Twee specialisten aankoop

GROEP DILBEEK

hr-partner vrije tijd

STAD SINT-NIKLAAS

Social media manager

GEMEENTE BOCHOLT

Deskundige omgeving

07-10-2021

LOKAAL BESTUUR HAALTERT

Twee administratief medewerkers

burgerzaken

LEIEDAL

Financial manager

GEMEENTE MACHELEN

Assistent-dienstleider bibliotheek

10-10-2021

IVIO

Stafmedewerker financieel en administratief beheer

STAD TURNHOUT

Financieel directeur

GEMEENTE LENNIK

- Afdelingshoofd personeel en organisatie

- Deskundige financiën

- Deskundige mobiliteit

11-10-2021

STAD GENT

Expert boekhouden en fiscaliteit

GEMEENTE KORTENBERG

Celhoofd senioren en zorg

GEMEENTE STEKENE

- Projectverantwoordelijke wegen

- Administratief deskundige ICT – GIS-coördinator

13-10-2021

GROEP DILBEEK

Financieel partner vrije tijd

CEVI NV

Productbeheerder/helpdeskmedewerker

GAS-software

HAVILAND

Milieudeskundige

20-10-2021

LOKAAL BESTUUR HAALTERT

- Administratief hoofdmedewerker

burgerzaken

- Deskundige personeel en secretariaat

INLEVERING
PERONEELSADVERTENTIES
Lokaal 11 (november) - 08/10
Lokaal 12 (december) - 22/11

Uw personeelsadvertenties
in Lokaal en onze online media

INFORMATIE

vacatures@vvsg.be

Bij ons mag alles

Mijn jongste zoon kocht samen met zijn vriendin een huis in Gent. Ze moesten ter plaatse en meteen beslissen, of iemand anders was ermee weg. De dochter van een vriend kocht er in de Brugse Poort een piepkleine 19de-eeuwse arbeiderswoning (deur en venster): 330.000 euro. Wanhopige mensen bieden via Biddit op woningen en grijpen er telkens weer naast. De Federatie van Notarissen bedacht dit ultraliberale en sadistische ik-tegen-gij-systeem. Het wilde kapitalisme: dat mag bij ons allemaal. De prijzen van de woningen in de steden stegen het laatste jaar alweer met 5% (p. 49). Steeds meer mensen uit de middenklasse moeten in die verhitte koopmarkt jarenlang op de toppen van hun tenen staan om een woning te kunnen afbetalen. En wat doe je dan als spaarzame ouder? Je helpt je kinderen met financiële steun. Je verzacht daardoor het individuele probleem en verscherpt het collectieve probleem.

Op de huurmarkt is het helemaal schrijnend: de helft van de Gentenaars huurt en de helft van die huurwoningen is in slechte staat. 50.000 Gentse woningen van de 142.000 zijn aan grondige renovatie toe. Het aantal sociale huurwoningen zou moeten verviervoudigen om enigszins aan de nood te voldoen. De huurprijzen stijgen voor dalende kwaliteit en toenemende onzekerheid. Gooi er nog discriminatie bovenop (p. 41) en hoop dat u niet in een afgeleefde woning naast een rivier woont. Het Vlaamse marktmodel van private eigendom en privatisering van grond waarop huren, kopen en bouwen nu al decennia steunt, doet de ongelijkheid toenemen, is onrechtvaardig en niet duurzaam. De huidige set beleidsinstrumenten binnen dit model heeft een marginaal effect: de armpjes van de (stedelijke) overheid zijn te kort, de tentakels van de markt te lang.

Ik werkte mee aan het rapport over de wooncrisis in Gent (2018) en ik lees hoe dezelfde ploeg gedreven mensen werkt aan remedies (p. 36): inzet van stadgrond; opkopen van moeilijk te vermarkten gronden; het Sociaal Verhuurkantoor en de vzw Huuringent; het Verhuurderspunt; renovatiepremies voor verhuurders; erfpachtmodellen; ondersteuning van noodkopers voor renovatie; ondersteuning van mensen met een beperking; het eerste Community Land Trust-project waarbij de grond publiek blijft. Mijn respect voor dit voluntarisme is groot, maar mijn scepsis is dat ook. In het artikel vallen immers voortdurend de woorden 'project' en 'experiment'. Het zijn zeker initiatieven met een interessante tekenwaarde voor een ander woonmodel, maar het zijn ook marginale initiatieven. Overbelicht, waardoor ze de massieve aandrijfkraften van het reguliere beleid maskeren. Het Gentse Sociaal Verhuurkantoor heeft ongeveer 260 huurwoningen in beheer, vijf procent van het aantal

huurwoningen. Bij modelprojecten zijn hoogstens enkele tientallen gezinnen betrokken. Tussen de regels lees je bovendien hoe moeizaam dat allemaal gaat, hoeveel verloren energie ook vaak, omdat het lokale initiatief corrigerend moet optreden voor Vlaamse regelgeving. Je durft de vraag niet stellen over de verhouding tussen de overhead en de personeelskosten van die mooie maar bescheiden projecten en hun finale effect op de woonmarkt. Het artikel over steden en gemeenten die coöperatieve woonprojecten aanjagen (p. 39) geeft weer moed. Tot je leest dat het om een wensdroom voor 2050 gaat. 2050... Coöperatieve woonvormen bestaan in Vlaanderen amper, in tegenstelling tot in Zürich. Zürich... Voor mensen die het hier proberen, zijn de financiële en wettelijke problemen groot (p. 48). Ons systeem van regels en financiering is in het individualistische marktmodel gedrenkt. Een marginale rol van en een zwakke regulering en sanctionering door de overheid zijn de steunpilaren. Kijk hoe onze steden worstelen met de impact van Airbnb: in Brussel alleen al meer dan 5000 wooneenheden die uit de markt verdwijnen. Het wilde kapitalisme: dat mag bij ons allemaal.

Experimenten, steeds maar weer experimenten, tonen de richting voor de duurzame transitie: publiek bezit van grond, werken met erfpacht en tijdelijk gebruik, meer delen dan verdelen. Maar kan dat nog in Vlaanderen? Het dominante reguliere marktpatroon dendert rustig door en trekt zich van beleidsnota's niets aan. De structurele problemen verergeren. Hoe maken we het uitzonderlijke experiment regulier en vermijden we onbedoelde medeplichtigheid? Hoe voeren we een vernieuwd ideologisch debat over een sterkere overheid in partnerschap met burgercollectieven, zonder meteen in de versleten clichés van het ideologische debat te verzanden?

Decennialang hebben we het model van individuele eigendom, individuele grondverwerving en individueel wonen als ideaal woontype verbeeld en in regelgeving gebetonneerd. We: u en ik en mijn zoon nu ook. We hebben het marktmodel omarmd. Antonio Gramsci noemde dat hegemonische machtsuitoefening: wij stemmen er zelf mee in dat de woonmarkt onze levenskeuzes domineert. Het is de efficiëntste vorm van macht, er is zelfs geen dwang voor nodig. In Amsterdam en Berlijn groeit een volksoptand tegen dit marktmodel. Wij komen in de ratrace op de woonmarkt alleen op straat om ons zuchtend naar onze bankier te begeven.

De woonmarkt: in dat woord komt het hele probleem samen. ■

FILIP DE RYNCK IS COLUMNIST VAN LOKAAL

burgemeester Triljoen

NIX

Ethias Cyber Protection

Een totaaloplossing voor uw organisatie

Het aantal cyberaanvallen stijgt voortdurend, is uw organisatie goed beschermd?

De kans dat een organisatie het slachtoffer wordt van een cyberaanval of een virus is een van de **grootste operationele risico's van de 21^e eeuw**.

Ethias Cyber Protection biedt uw organisatie:

- **een totaaloplossing** die haar beschermt tegen cybergebeurtenissen: malware, cyberaanvallen, menselijke fouten, systeemfouten, een denial of service of ongeoorloofd gebruik van het informaticasysteem.
- **24/7 bijstand** met de steun van een netwerk van deskundigen gespecialiseerd in gegevensherstel, dringende maatregelen, crisisbeheer, enz.

Ethias Cyber Protection **dekt** met name:

1. **Eigen schade:** vergoeding van de kosten voor de wedersamenstelling van de gegevens, maar niet van de kosten voor het corrigeren van onregelmatigheden of tekortkomingen in het systeem.
2. **Burgerlijke aansprakelijkheid:** dekking van de schade toegebracht aan derden als gevolg van een cybergebeurtenis, behalve in het geval van contractuele aansprakelijkheid.
3. **Bescherming van de reputatie:** dekking van de kosten van de adviseur in dringende maatregelen, behalve in geval van fraude door een personeelslid.
4. **Rechtsbijstand:** tussenkomst in de kosten van strafrechtelijke verdediging, maar niet voor gerechtelijke boetes.

Alle details vindt u op www.ethias.be/cyberprotection-nl. Vraag gratis een offerte, de infofiche of de algemene voorwaarden aan op het nummer **011 28 20 81** of via publiekesector@ethias.be.

De verzekering Ethias Cyber Protection is een multirisicoverzekering die onderworpen is aan de Belgische wetgeving. Het betreft een jaarcontract dat ieder jaar stilzwijgend wordt verlengd, tenzij het contract minstens 3 maanden vóór de vervaldatum wordt opgezegd. Bent u niet tevreden? Stuur een brief sturen naar Ethias, rue des Croisiers, 24 te 4000 Luik, of mail naar klachtenbeheer@ethias.be. Indien u geen voldoening krijgt, kan u zich wenden tot de Ombudsman van de Verzekeringen (www.ombudsman.as), de Meeûssquare 35 te 1000 Brussel.

Ethias nv, toegelaten onder het nr. 196, rue des Croisiers 24 in 4000 Luik, is een in België erkende verzekeringsmaatschappij onderworpen aan RPR Luik. BTW BE 0404.484.654 - IBAN: BE72 0910 0078 4416 - BIC: GKCCBEBB. Publicitair document. V.U.: Vincent Pécasse

ethias
slimlach verzekerd